

Eindrapportage Regeldruk Bedrijven, april 2010

Inhoudsopgave

	Bladzijde
Samenvatting	1
Inleiding	5
1. Wat is bereikt: concrete verbeteringen voor ondernemers	7
1.1 Lonen, belastingen en premies	8
1.2 Verslaglegging en vennootschappen	9
1.3 Omgeving	11
1.4 Veiligheid en risico	13
1.5 Zorg, Jeugdzorg	15
2. De doelstellingen: stand van zaken	16
2.1 Minder	16
2.2 Makkelijker	21
2.3 Merkbaar	26
3. Voorkomen en verinnerlijken	
4. Met de hulp van	31
4.1 Bedrijfsleven	31
4.2 Gemeenten	31
4.3 Europa	33

Bijlagen

Bijlage I:	Reductiemaatregelen Administratieve Lasten
Bijlage II:	Reductiemaatregelen Nalevingskosten
Bijlage III:	Rapport "Knelpunten en oplossingsrichtingen nalevingskosten"
Bijlage IV:	Overzicht resultaten Nederlandse EU-voorstellen.
Bijlage V:	Voortgang Bewijs van Goede Dienst

Samenvatting

Met de val van het kabinet Balkenende IV is deze rapportage de laatste over het programma Regeldruk Bedrijven. In de rapportage wordt niet alleen ingegaan op de voortgang van de concrete acties, maar ook inzicht gegeven in de eindstand van de diverse onderdelen van het programma.

In onderstaande tabel wordt de realisatie van het kabinet afgezet tegen de doelstellingen en wordt een doorkijk gegeven naar de verwachtingen voor 2011 en later.

Onderdeel		Doelstelling 2011	Realisatie tot nu toe	Prognose 2011	2012 e.v.
MINDER	Administratieve Lasten	-25% netto	-13% netto	-22% netto	-28% netto
	Nalevingskosten	- € 544 mln	- € 329 mln	- € 544 mln	- € 994 mln*
	Toezichtlasten voor 19 domeinen veroorzaakt door rijksinspecties	-25%	-4%	-12%	-25%
	Subsidies	Alle 111 rijkssubsidies voor bedrijven lastenarm	23 rijkssubsidies voor bedrijven lastenarm	111 rijkssubsidies voor bedrijven lastenarm	111 rijkssubsidies voor bedrijven lastenarm
MAKKELIJKER	Bestendiger	VVM bij alle departementen ingevoerd	VVM bij alle departementen ingevoerd	VVM bij alle departementen ingevoerd	VVM bij alle departementen ingevoerd
	Transpananter	Antwoord voor Bedrijven.nl: 1,5 mln bezoekers per jaar Branchewijzers voor 62 branches	Antwoord voor Bedrijven.nl: 1,5 mln bezoekers per jaar Branchewijzers voor 62 branches	Antwoord voor Bedrijven.nl: 1,5 mln bezoekers per jaar Branchewijzers voor 62 branches	Antwoord voor Bedrijven.nl: 1,5 mln bezoekers per jaar Branchewijzers voor 62 branches
	Sneller	24 additionele vergunningenstelsels met Lex Silencio (verdubbeling t.o.v. 2007)	22 additionele vergunningenstelsels met Lex Silencio	89 additionele vergunningenstelsels met Lex Silencio	89 additionele vergunningenstelsels met Lex Silencio
	Betere Service	200 gemeenten werken met Bewijs van Goed Dienst	50 gemeenten	200 gemeenten	200 gemeenten
		Idem bij top 10 van uitvoeringsorganisaties	Idem bij 2 uitvoeringsorganisatie	Idem bij 10 uitvoeringsorganisatie	Idem bij 10 uitvoeringsorganisatie

* Cijfer voor de reductie nalevingskosten 2012 e.v. is indicatief en niet taakstellend.

Grijze tekst: op weg naar doelstelling
Zwarte tekst: doelstelling behaald

Voor enkele van de genoemde doelstellingen geldt dat die nu al zijn gehaald, ruim een jaar voor het beoogde einde van het programma. Het gaat dan met name over de doelstellingen met betrekking tot de vaste verandermomenten, lex silencio en de structurele informatievoorziening aan ondernemers over wetten en regels.

Voor andere doelstellingen geldt dat ze op koers liggen om de doelstelling te halen zoals gepland. Voor de toezichtlasten geldt dat het terugdringen daarvan bijzonder weerbarstig bleek en dat de 25% reductie naar verwachting pas na 2012 behaald kan worden.

Niettemin heeft het kabinet steeds de overtuiging gehouden dat de doelstellingen van het programma konden worden gehaald

MINDER

Het doel van dit kabinet was om de administratieve lasten (AL) in vier jaar met 25% te verminderen ten opzichte van 1 maart 2007.

In het najaar van 2008 heeft het kabinet het reductieprogramma gepresenteerd waarmee 25% van de AL wordt verminderd. Tot dusver is ongeveer 13% reductie behaald. Deze huidige realisatie van 13% zal verder oplopen tot een reductie van netto 20% in 2011 door maatregelen die door het kabinet genomen zijn en gewoon kunnen en zullen worden uitgevoerd.

Het kabinet heeft daarnaast maatregelen voorbereid waarover onder meer de Nederlandse politiek of Brusselse gremia nog moet beslissen. Deze maatregelen kunnen het totaal aan per 2011 gerealiseerde reducties op netto 22% brengen. Daarmee zou het programma grotendeels conform planning zijn uitgevoerd. Een uitzondering betreft vooral de vereenvoudigde loonaangifte welke door de Kamer controversieel is verklaard.

De hierboven genoemde reducties zullen nog verder doorstijgen in de jaren na 2011. Met inbegrip van de reducties door een vereenvoudigde loonheffing brengt dit het totaal dan op een reductie van 28% ten opzichte van 1 maart 2007.

Als één van de eerste landen ter wereld is Nederland de afgelopen kabinetsperiode gestart met een aanpak van nalevingskosten. Een eerste inventarisatie en een verdere selectie leverden een grondslag op van de kabinetsdoelstelling op nalevingskosten van € 544 mln reductie. Daarvan is nu in totaal € 329 mln gerealiseerd.

Het kabinet heeft in de afgelopen maanden verder gezocht naar mogelijke reducties op het terrein van nalevingskosten. Dit heeft 24 andere knelpunten op het gebied van nalevingskosten opgeleverd, die de afgelopen maanden onderwerp waren van gezamenlijke sessies overheid/bedrijfsleven onder leiding van mevr. K.M.H. Peijs.

In deze sessies is samen met inhoudelijke experts van overheid en bedrijfsleven naar oplossingen voor de knelpunten toegewerkt en zijn per knelpunt afspraken gemaakt over oplossingsrichtingen. Bij een aantal knelpunten dient in overleg met betrokken overheden en uitvoeringsorganisaties nog nadere uitwerking van de oplossingsrichtingen plaats te vinden in concrete maatregelen. De extra potentiële besparing op nalevingskosten is door het onderzoeksbureau Sira Consulting in afstemming met VNO-NCW geschat op € 450 mln. De nog vast te stellen concrete maatregelen en de effectiviteit hiervan bepalen uiteindelijk of deze potentiële besparing ook gerealiseerd kan worden.

Bij de sessies zijn verder ook afspraken gemaakt waarmee nieuwe nalevingskosten ter grootte van € 142 mln euro worden voorkomen.

Doelstelling was om op 18 toezichtdomeinen de toezichtlasten met 25% te verminderen. De voortgang op de vermindering van toezichtlasten bleef tot op heden met een prognose van 8% achter bij de verwachtingen. Om te zorgen dat de doelstelling alsnog in beeld komt, zijn de afgelopen maanden extra plannen door inspecties en ministeries opgesteld. Resultaat is dat er nu een totaalpakket plannen ligt dat naar schatting optelt tot 25%. Met het aanvullende pakket kan een volgend kabinet zijn voordeel doen en de doelstelling realiseren.

Voor de Rijkssubsidieregelingen voor bedrijven is de doelstelling dat deze eind 2010 volledig lastenarm zijn ingericht volgens het rijkssubsidiekader.

Vooruitlopend op de invoering van het subsidiekader per 1 januari 2010 waren voor een aantal subsidieregelingen al eenvoudiger regimes van toepassing. In juni 2010 staat de teller op 23 en eind 2010 zullen 108 van de in totaal 111 subsidieregelingen lastenarm zijn. In 2011 volgen de resterende drie regelingen.

Behalve het Rijk verstrekken ook provincies en gemeenten veel subsidies aan bedrijven. Daarom is het belangrijk dat de VNG in november 2009 een model-subsidieverordening heeft gepubliceerd die gebaseerd is op het rijksbrede subsidiekader. De provincies Utrecht en Gelderland zullen als eerste provincies het kader invoeren.

MAKKELIJKER

Het merkbaar verminderen van de regeldruk is mogelijk door wet- en regelgeving te vereenvoudigen. Maar daarnaast is het voor de ervaren regeldruk heel belangrijk dat de kwaliteit van dienstverlening in relatie tot regelgeving voor ondernemers van een voldoende niveau is. Met de inzet van vele instrumenten wordt de kwaliteit van dienstverlening verbeterd.

Het systeem van Vaste Verander Momenten geldt nu voor alle wetten, AMvB's en ministeriële regelingen die in voorbereiding zijn genomen na 1 januari 2010. Daarnaast kan iedereen zich goed voorbereiden op nieuwe regelgeving omdat een termijn van minimaal twee maanden moet worden gehanteerd tussen het moment van publicatie van de regeling en het moment van inwerkingtreding. Al in een eerder stadium wordt informatie verschaft over aankomende nieuwe regelgeving en wijzigingen van regelgeving via antwoordvoorbedrijven.nl en andere relevante websites.

De website van Antwoord voor bedrijven wordt steeds meer door ondernemers herkend en erkend als belangrijke bron van informatie over wet- en regelgeving, vergunningsvereisten, subsidies, toezicht en belastingen. Deze informatie is opgenomen in 62 zogenaamde branchewijzers. Het doel was om in 2011 voor 62 branches specifieke branchewijzers te realiseren. Dit doel is midden 2009 gehaald.

Met de groeipercentages van de afgelopen jaren is ook het doel om voor de website 1,5 miljoen bezoekers op jaarbasis te halen inmiddels bereikt.

Waar ondernemers via de branchewijzers informatie over wet- en regelgeving krijgen, worden ze met nalevingshulp verder geholpen de wet- en regelgeving na te leven.

De vergunningverlening van rechtswege, oftewel de Lex Silencio Positivo, is één van de middelen waarmee tijdige vergunningverlening wordt bevorderd.

De oorspronkelijke doelstelling van 24 extra Lex Silencio stelsels was eind 2009 met de implementatie van de Dienstenwet al nagenoeg bereikt. De doelstelling wordt met 89 stelsels in 2011 ruim gehaald.

Voor het verbeteren van de gemeentelijke dienstverlening aan bedrijven is sinds vorige jaar het Bewijs van Goede Dienst beschikbaar. Het Bewijs van Goede Dienst bestaat uit een meetlat en een meethandleiding, waarmee gemeenten zelf in beeld kunnen brengen in welke mate ze voldoen aan de tien belangrijkste wensen van ondernemers over de dienstverlening.

Gemeenten worden door het Rijk en de VNG gestimuleerd en gefaciliteerd om aan de slag te gaan met het Bewijs van Goede Dienst. Vijftig gemeenten werken nu met het Bewijs van Goede Dienst. Bovendien hebben nog eens vijftig gemeenten toegezegd aan de slag te gaan in 2010.

In navolging van de aanpak voor gemeenten wordt inmiddels ook met andere dienstverlenende organisaties een Bewijs van Goede Dienst ontwikkeld. Eind 2010 beschikken naar verwachting vijf van de beoogde tien dienstverlenende organisaties over een Bewijs van Goede Dienst.

MERKBAAR

Om inzicht te krijgen in de manier waarop ondernemers regeldruk bij het ondernemen beleven, heeft het Kabinet in 2010 weer een macrometing laten uitvoeren. In vergelijking met de eerste meting uit 2008 is praktisch geen beweging in regeldrukperceptie bij ondernemers te zien, ondanks de cijfermatig aantoonbare vermindering van de regeldruk op basis van het reductieprogramma.

In internationaal verband doet Nederland het overigens niet slecht. Weliswaar komt regeldruk op de eerste plaats als men vraagt wat ondernemers bezighoudt. In andere landen is dat juist het afnemende aantal orders en komt regeldruk op de tweede plaats. Daartegenover staat dat maar 23% van de ondernemers deze regeldruk als grootste belemmering ziet. Voor andere Europese landen is dat gemiddeld 34% en daarmee scoort Nederland qua hinder beter dan andere landen.

Met een micrometing heeft het kabinet gekeken naar de regeldrukbeleving van de individuele ondernemer. Alle ondervraagde ondernemers zijn van mening dat door de maatregelen van het kabinet de regeldruk de afgelopen jaren niet is gestegen. 'De kraan is redelijk dicht gedraaid'. Sommige ondernemers geven zelfs aan dat de regeldruk voor het eerst in decennia is afgenomen. Dit is een trendbreuk met de ontwikkelingen over de afgelopen decennia, waarvan de ondernemers aangeven dat in hun beleving de regeldruk in die periode sterk is toegenomen.

De vereenvoudigingen van de afgelopen jaren op het gebied van *lonen, belastingen en premies* worden over het algemeen positief ervaren door ondernemers. Op het gebied van *verslaglegging en vennootschappen* is het beeld wisselend. De geïnterviewde ondernemers zijn over het algemeen kritischer over de genomen maatregelen op het terrein van *omgeving en veiligheid, risico en arbeidsomstandigheden*. Verbeteringen op deze gebieden worden nog niet als echte verbeteringen gezien.

VOORKOMEN EN VERINNERLIJKEN

Om de regeldruk structureel te verminderen moet bij nieuwe wet- en regelgeving al vroeg in het beleids- en wetgevingsproces aandacht worden besteed aan regeldrukgevolgen.

Departementen zetten zich daarom in om de aandacht voor regeldruk te verinnerlijken.

Het adviescollege ACTAL zet zich in om deze verinnerlijking te stimuleren. ACTAL heeft met de meeste departementen een convenant gesloten waarin staat dat het departement zelf verantwoordelijk wordt voor de relevante toetsing, zoals deze nu - ex ante - door ACTAL wordt uitgevoerd. Momenteel wordt geëvalueerd in hoeverre de departementen de toetsing zelf goed verrichten en zo voldoende aandacht besteden aan regeldruk.

Mede vanwege het feit dat de einddatum (1 juli 2011) voor ACTAL in zicht komt, is inmiddels een evaluatie van ACTAL zelf gestart.

Een belangrijk nieuw instrument voor een transparant beleidsproces en verantwoording van instrumentenkeuze bij nieuwe regels is het Integraal Afwegingskader voor beleid en regelgeving (IAK). Het IAK is een werkwijze om de kwaliteitsaspecten voor beleid en regelgeving integraal te kunnen beoordelen en te verantwoorden, ondersteund door een ICT-hulpmiddel. In december 2009 heeft het kabinet het IAK gepresenteerd en aangekondigd hiermee in 2010 ervaring op te doen in proefprojecten bij alle ministeries.

MET DE HULP VAN

Naast al deze initiatieven op rijksniveau, zijn meerdere partijen bezig met het reduceren van regeldruk.

De Commissie Regeldruk Bedrijven onder voorzitterschap van de heer Wientjes heeft vanaf april 2008 een belangrijke bijdrage geleverd aan de aanpak van regeldruk. De onafhankelijke Commissie heeft het kabinet vanuit de praktische invalshoek van de leden kritisch gevolgd op het te voeren beleid op het gebied van regeldruk en kwam met voorstellen om de regeldruk in het bedrijfsleven verder structureel te verminderen. De Commissie heeft een fors aantal adviezen aan het kabinet gegeven op verschillende terreinen.

Voor ondernemers zijn gemeenten vaak het eerste aanspreekpunt vanuit de overheid. Het kabinet faciliteert gemeenten om de regeldruk te verminderen en de gemeentelijke dienstverlening te verbeteren. De inzet van het kabinet heeft geleid tot een Bestuursakkoord met de VNG en een convenant met de 36 grootste gemeenten (G4+G32).

Vanaf 2007 werden 260 gemeenten financieel ondersteund met een voucherregeling om hun regelgeving door te lichten en verbeterplannen op te stellen. 50% van de gemeenten hebben deze verbeterplannen reeds geïmplementeerd.

Vele workshops zijn gegeven aan ambtenaren, raadsleden en bestuurders over regeldruk.

De Europese Commissie heeft een reductieplan opgesteld dat voor het bedrijfsleven in Europa een totale besparing van € 40,4 miljard zal bedragen. De eerste tranche is al doorgevoerd. Deze 48 maatregelen leveren € 7,5 miljard op.

In 2009 zijn 62 concrete reductievoorstellen door de Nederlandse regering aan Commissievoorzitter Barroso overhandigd. Vijfentwintig voorstellen waar Nederland zich de afgelopen jaren hard voor heeft gemaakt, zijn opgenomen in de reductieplannen van de Commissie.

Ter versterking van de Europese regeldrukaanpak voor de komende 10 jaar heeft Nederland samen met het Verenigd Koninkrijk en Denemarken het strategische rapport *Smart Regulation: a cleaner, fairer and more competitive Europe* opgesteld.

Het rapport bevat concrete aanbevelingen aan de Europese instellingen, gekoppeld aan good practices binnen Europa ter illustratie. Rode draad van het rapport is *Smart Regulation*, die niet alleen leidt tot reductie van onnodige regeldruk voor bedrijven, maar ook bijdraagt aan de belangrijke economische, sociale en milieugerelateerde uitdagingen van deze tijd.

Inleiding

Voor u ligt de voortgangsrapportage Regeldruk Bedrijven van april 2010. In verband met de val van het kabinet Balkenende IV is deze rapportage de laatste over het programma. Er wordt niet alleen gerapporteerd over de voortgang en de acties, maar ook over de eindstand van de diverse onderdelen van het programma.

Het opmaken van de stand nodigt uit tot een terugblik. Bij de start van het kabinet Balkenende IV was het uitgangspunt dat in 2011 de regeldruk merkbaar zou moeten zijn afgenomen. Op basis van bevindingen van de OESO en de Wereldbank, de adviezen van ACTAL, de ervaringen in andere landen, de adviezen van VNO-NCW en MKB Nederland en de ervaringen op de ministeries, werd het programma Regeldruk Bedrijven geformuleerd. De aanpak van de regeldruk werd verbeterd en verbreed. Een verbreding van enkel de reductie van administratieve lasten naar een aanpak van alle aspecten van regeldruk, die naast de kosten van regelgeving ook de dienstverlening aan het bedrijfsleven omvat. Het programma werd vervolgens geconcretiseerd in meetbare sleutelindicatoren met de doelstellingen 'minder, makkelijker en merkbaar' voor het jaar 2011.

*" Veel werk verzet, maar een groot deel van de ijsberg ligt er nog!
Dit kabinet heeft zich op alle fronten ingespannen om knelpunten van ondernemers aan te pakken.
Ik maak dit van dichtbij mee en heb gezien dat er werkelijk zaken zijn verdwenen of flink is in gesneden: op fiscaal gebied, denk aan de exploitatievergunning of in de eisen rond brandveiligheid.
Ook juich ik toe dat inspecties, de VNG en veel individuele gemeenten de afgelopen jaren serieus werk hebben gemaakt van de door hen veroorzaakte regeldruk en dienstverlening.
Tegelijkertijd constateer ik dat we nog onvoldoende grip hebben op de nieuwe aanwas van regels. Er glipt nog teveel door het net. Een volgend kabinet zal dit tot speerpunt moeten benoemen. Een andere uitdaging betreft een aantal fundamentele zaken aan te pakken bij de wortel. Denk aan de bouwvergunning.
En de omgevingsvergunning is één. Een volgende stap is alle sectorale regels en plannen samen te voegen in een omgevingswet."*
Bernard Wientjes, Voorzitter VNO-NCW

In maart 2009 heeft het kabinet in verband met de economische crisis aanvullende maatregelen geformuleerd, resulterend in de versnellingsagenda. Deze bestond uit 16 maatregelen op het terrein van de arbeidsmarkt, het domein bouwen en wonen en de versterking van de vertrouwensbenadering door de overheid. Voorbeelden van doorgevoerde maatregelen zijn de Crisis- en Herstelwet, de uniforme Eigen Verklaring bij aanbestedingen en het niet meer door de overheid opvragen van uittreksels uit het handelsregister.

Voor administratieve lasten was de doelstelling van het kabinet om nog eens een vermindering met 25% tot stand te brengen, nadat het vorige kabinet al een soortgelijke operatie had doorgevoerd. Veel lasten waren al gereduceerd, waardoor de nieuwe doelstelling een extra grote uitdaging was. De nieuwe voorstellen leidden vaker dan in de vorige kabinetsperiode tot ingewikkelde afwegingen tussen lasten en baten.

Voor enkele van de genoemde doelstellingen geldt dat die nu al, ruim een jaar voor het beoogde einde van het programma zijn gehaald. Het gaat dan met name over de doelstellingen met betrekking tot de vaste verandermomenten, de *lex silencio positivo* en de structurele informatievoorziening aan ondernemers over wetten en regels. Voor andere doelstellingen geldt dat ze op koers liggen om te halen zoals gepland. Voor toezichtlasten geldt dat het terugdringen daarvan weerbarstig bleek. Niettemin heeft het kabinet steeds de overtuiging gehouden dat de doelstellingen van het programma konden worden gehaald.

"The Netherlands is an inspiring example with its approach on better regulation, not only for many countries, but also for the European institutions. The European programme for Better Regulation, inspired by the Dutch approach, is now leading to benefits for the European business community."
Dr. Edmund Stoiber, Chair of the European Commission High Level Group on Administrative Burdens and former Prime Minister of the Free State of Bavaria

In deze rapportage wordt in grote lijnen geschetst welke maatregelen zijn afgerond, welke nog door dit kabinet zullen worden afgerond en welke maatregelen in verband met de tijd niet meer kunnen worden afgerond. Laatstgenoemde maatregelen kunnen door het volgende kabinet worden overgenomen.

Want het blijft belangrijk om de regeldruk voor ondernemers terug te dringen. Uit de micro-belevingsmonitor die onlangs weer is uitgevoerd, blijkt dat deze specifieke inspanningen op instemming en waardering kunnen rekenen. Tegelijkertijd blijkt de meer algemene perceptie van ondernemers maar in beperkte mate samen te hangen met programma's als het terugdringen van regeldruk.

Over één ding zijn ondernemers het in het algemeen eens: de impact van overregulering op de economie. Uit recent onderzoek onder MKB-bedrijven (Grant Thornton) blijkt dat overregulering door MKB-ondernemers als één van de belangrijkste groeiobstakels wordt ervaren.

Overigens biedt het onderzoek ook een positieve noot: het percentage ondernemers dat regeldruk het hinderlijkst vindt, ligt in de EU (34%) en mondiaal (39%) beduidend hoger dan in Nederland (23%). Voor de Nederlandse aanpak van regeldruk een bemoedigende constatering.

Leeswijzer

Zoals inmiddels gebruik is geworden wordt in deze rapportage de indeling van de 14 sleutelindicatoren onder de doelstellingen 'minder, makkelijker en merkbaar' gehanteerd. Hoofdstuk 1 geeft een overzicht van de belangrijkste maatregelen die zijn genomen om de regeldruk te verminderen.

In hoofdstuk 2 wordt de stand van zaken geschetst in relatie tot de 14 sleutelindicatoren.

In hoofdstuk 3 wordt aangegeven welke voortgang er is geboekt met betrekking tot het voorkomen van nieuwe regeldruk en de verinnerlijking bij de departementen.

Hoofdstuk 4 besteedt aandacht aan de laatste ontwikkelingen bij de samenwerking met het bedrijfsleven, gemeenten en Europa.

In Bijlage I wordt een specificatie gegeven van de reducties en toenames betreffende administratieve lasten.

In Bijlage II gebeurt dit voor de nalevingskosten.

In Bijlage III is te lezen wat het recente onderzoek naar de 24 grootste knelpunten op het gebied van nalevingskosten heeft opgeleverd.

In Bijlage IV wordt een overzicht gegeven van de resultaten met betrekking tot de inzet van de Nederlandse EU-voorstellen.

In Bijlage V wordt nader ingegaan op de voortgang van het Bewijs van Goede Dienst bij respectievelijk gemeenten en uitvoeringsorganisaties.

1. Wat is bereikt de afgelopen jaren: de concrete verbeteringen

Het kabinet Balkenende IV heeft de afgelopen jaren talrijke maatregelen genomen om de regeldruk te verminderen. Naast de voortgang op de doelstellingen, is in de afgelopen voortgangsrapportages aangegeven op welke punten veranderingen zijn doorgevoerd. In dit hoofdstuk de belangrijkste voorbeelden daarvan, gerangschikt naar de voor ondernemers herkenbare thema's.

- 1.1 Lonen, belastingen en premies
- 1.2 Verslaglegging en vennootschappen
- 1.3 Omgeving
- 1.4 Veiligheid en risico
- 1.5 Zorg, Jeugdzorg

In de bijlagen I (administratieve lasten) en II (nalevingskosten) zijn uitgebreide overzichten opgenomen met gerealiseerde reducties en dossiers van maatregelen die het kabinet heeft voorbereid.

ICT steeds belangrijker als hulpmiddel

Gezien de voortschrijdende digitalisering maakt de toepassing van ICT een vanzelfsprekend deel uit van veel maatregelen die tot minder regeldruk leiden of gaan leiden. Met het beoordelingskader ICT (RedICT/AddICT) kan het kabinet een realistische inschatting maken van het effect van projecten met een hoog ICT gehalte op de reductie van de regeldruk.

Het kabinet heeft in november 2009 gereageerd op een advies van de Commissie Regeldruk Bedrijven over de inzet van ICT voor de vermindering van regeldruk. In deze reactie is het uitgangspunt geformuleerd dat voor een verdergaande vermindering van regeldruk het noodzakelijk is om bij de digitale uitvraag van gegevens zo veel mogelijk aan te sluiten bij de gegevens die ondernemers al voor hun bedrijfsvoering gebruiken. Op deze wijze kan eenmalige gegevensaanlevering gerealiseerd worden. ICT-maatregelen zijn de laatste jaren steeds meer ingezet om:

- bestanden aan de overheid te koppelen, zodat steeds meer sprake is van eenmalige gegevensuitvraag bij bedrijven;
- meldingen en aangiftes aan overheid, uitvoeringsorganisatie of toezichthouder te vereenvoudigen;
- informatievoorziening en dienstverlening aan bedrijven te verbeteren.

Een uitwerking van dit principe is het Elektronisch Ondernemings Dossier (EOD). Op basis van de kenmerken van de onderneming worden relevante wettelijke voorschriften geselecteerd en digitaal aangeleverd, zodanig dat de ondernemer precies weet wat hij moet doen. Dit is een volgende stap in nalevingshulp. De onderneming stelt de nalevingsinformatie (deels) beschikbaar aan de door hem geautoriseerde overheden (bijvoorbeeld gemeenten, inspecties). Toezichthouders kunnen op afstand deze informatie bekijken. De toezichthouder plaatst zijn beschikkingen in het EOD en stelt, indien de ondernemer dit wenst, eventueel het inspectiedossier beschikbaar. Het plan van aanpak voor het EOD is in mei 2010 gereed.

Met behulp van Standard Business Reporting (SBR) kunnen op een eenvoudige manier betrouwbare financiële rapportages voor overheid, banken en toezichthouders worden gemaakt en verstuurd. Kern van deze methode is de ontwikkeling van een standaardtaal voor het snel en eenduidig verwerken van financiële gegevens. SBR is gebaseerd op de rapportaget taal XBRL (eXtensible Business Reporting Language).

De toepassing van SBR heeft de afgelopen kabinetsperiode flink wat aandacht gehad. Bij BTW-aangiften en aangiften vennootschapsbelasting wordt SBR al toegepast. Hoewel een groot aantal marktpartijen en de overheid overtuigd zijn van de voordelen, heeft dit nog niet geleid tot een massale beweging naar daadwerkelijk gebruik.

Eén van de oorzaken daarbij is de complexiteit van de keten voor financiële verantwoording. Om te bevestigen dat SBR overheidsbreed als dé toekomst voor financiële verantwoording wordt gezien, is er in september 2009 voor gekozen om te focussen op implementatie van de Nederlandse Taxonomie en de aansluiting van marktpartijen op de infrastructuur voor berichten rond financiële verantwoording met KvK, Belastingdienst en CBS.

Ook de financiële sector heeft de voordelen van SBR ingezien en gaat dit jaar een stap maken. Het is vanaf 1 april 2010 mogelijk om kredietrapportages op basis van SBR aan te leveren bij drie grote banken. Dit maakt het aanvragen en verantwoorden van een krediet voor alle partijen eenvoudiger en sneller.

1.1 Lonen, belastingen en premies

Sneller starten

Startende ondernemers met een eenmanszaak, VOF, CV of maatschap kunnen bij inschrijving bij de Kamer van Koophandel ook direct de aanmelding voor de Belastingdienst doen, waardoor ze dus niet ook nog naar de Belastingdienst toe hoeven. Het merendeel krijgt meteen het BTW-nummer mee en anderen ontvangen deze binnen een week per post van de Belastingdienst.

Belastingen makkelijker

Het afgelopen jaar zijn in totaal al zo'n 100.000 ondernemers overgestapt van BTW-aangifte per maand naar aangifte per kwartaal. Deze keuze is in eerste instantie mogelijk gemaakt door een verhoging van het grensbedrag waarboven maandaangifte verplicht is. De mogelijkheid is vervolgens in het kader van de crisisaanpak aan alle ondernemers toegestaan.

Ondernemers hoeven geen aparte schattingsopgave van hun resultaat voor het daaropvolgende jaar in te dienen bij de Belastingdienst. Dit kan gewoon met het aangifteproces meelopen, wat door de timing toch een beter beeld geeft. Voor de inkomstenbelasting is het dit jaar al mogelijk en vanaf 2011 kan het ook voor de vennootschapsbelasting. Bijkomend voordeel is dat dit ook nog eens een groot aantal verzoeken om herziening van voorlopige aanslagen scheelt.

"Ik werk als zelfstandig ondernemer, met een éénmanszaak moet je een VAR, een Verklaring ArbeidsRelatie, kunnen laten zien aan je opdrachtgevers. Tegenwoordig kan dat online. Dat is fijn. Enige nadeeltje was dat je dat wel elk jaar moest doen. Dat je daar dus aan moet denken. Tot mijn grote verbazing en verrassing kreeg ik hem dit jaar automatisch toegestuurd omdat ik al drie jaar lang dezelfde VAR heb aangevraagd. Hoef ik er niet meer om te vragen. Daar was ik erg blij mee."
Dhr. van den Top, eigenaar Topvoice

De Verklaring Arbeidsrelatie (VAR) voor ondernemers is elektronisch aan te vragen bij de Belastingdienst: meer gemak, aanmerkelijk minder irritatie. Veel opdrachtgevers vragen hier namelijk om uit het oogpunt van zekerheid over de fiscale behandeling en premiebetaling als ze werken met zelfstandigen. De VAR wordt nu ook nog eens jaarlijks automatisch verstrekt als deze de 3 voorgaande jaren steeds voor hetzelfde soort werk onder vergelijkbare omstandigheden is afgegeven door de Belastingdienst. Dat scheelt weer jaarlijks een aanvraag.

De Belastingdienst heeft daarnaast de dienstverlening via internet verder verbeterd door ondermeer het invullen en verzenden van formulieren direct via internet mogelijk te maken. Een verzoek om uitstel van belastingaangifte of een bezwaar kan digitaal worden ingediend. Ook de accijnsaangifte is nu elektronisch en douaneprocedures worden zoveel mogelijk papierloos.

Bovendien is het papieren Eurovignet voor transportondernemers in Europees verband vervangen door een elektronische versie. Vrachtwagens hoeven nu niet meer staande gehouden worden voor controles. Daarnaast zorgt het elektronisch aangeven en het niet meer hoeven bewaren voor een besparing in tijd en kosten.

"Vroeger was de BTW-aangifte één keer per maand, nu is het één keer per kwartaal. Dat scheelt aanmerkelijk in de kosten. Het is een stuk voordeliger uiteindelijk, minder uurloon. Ik denk dat het alleen maar goed is."
**Dhr. R.J. (Hans) Van de Weerd, mede-directeur
Uitvaartverzorging Van de Weerd**

Bestuurders van bestelauto's hoeven niet langer een volledige rittenadministratie bij te houden. Zij moeten alleen nog de werktijd en de begin- en eindkilometerstand van die dag bijhouden, zolang maar uit de bedrijfsadministratie blijkt waar ze geweest zijn. De administratieve lasten voor bestelautorijders worden samen met de bijbehorende irritatie fors verlaagd.

Het systeem van vrije vergoedingen en verstrekkingen aan werknemers wordt met ingang van 2011 sterk vereenvoudigd. Op dit moment zijn er veel categorieën vergoedingen en verstrekkingen waarvoor allemaal aparte regels gelden, zoals bijvoorbeeld werkkleding, kerstpakketten, laptops, fietsen en bedrijfsfitness. Er komt een forfaitaire vrijstelling van 1,4% van de fiscale loonsom. Tot een maximum van 1,4% van het loon is de werkgever straks vrij om onbelast vergoedingen en verstrekkingen aan zijn werknemers te geven.

Werknemersverzekeringen eenvoudiger

De ontwikkeling in de loonaangifteketen en polisadministratie van de afgelopen jaren heeft resultaten opgeleverd. Sinds de tweede helft van 2009 baseert UWV zich bij de dagloonvaststelling op de gegevens uit de polisadministratie. Het resultaat hiervan is een sterk verminderde uitvraag bij werkgevers door UWV.

Minder tijd voor identificatie

Het is voor veel werkgevers niet duidelijk wat er van hen wordt verwacht ten aanzien van de identificatie van werknemers, zoals ook de Commissie Regeldruk Bedrijven in een advies heeft geconstateerd. Daarom is een stappenplan ontwikkeld dat werkgevers hierbij ondersteunt en waarmee wordt voorkomen dat werkgevers hier veel te veel tijd aan hoeven te besteden. Hoewel een identiteitsbewijs vele kenmerken heeft die gecontroleerd zouden kunnen worden, geldt dat een werkgever op basis van dit stappenplan geen hulpmiddelen hoeft te gebruiken en het niet meer dan een minuut kost. Dit stappenplan komt in de loop van 2010 beschikbaar in de vorm van een interactieve elektronische handreiking en als brochure. In een nalevingscampagne voor de Wet arbeid vreemdelingen wordt dit najaar specifiek aandacht besteed aan de verificatieplicht.

Derdenbeslag makkelijker

Een derdenbeslag kan elektronisch in plaats van schriftelijk worden overhandigd. Verder hebben deurwaarders meer mogelijkheden gekregen om bij het UWV de informatie op te vragen die zij nodig hebben om beslag bij derden te leggen. Het voorstel levert een aanzienlijke besparing van administratieve - en financiële lasten voor het bedrijfsleven op. Inschakeling van handelsinformatiebureaus is bijvoorbeeld niet meer noodzakelijk.

NOG NIET GEREED, MAAR WEL IN PLANNING:

- Het loonstrookje wordt voor zowel werkgever als werknemer eenvoudiger. Het is de bedoeling dat er één loonbegrip komt voor loonbelasting/premies volksverzekeringen, premies werknemersverzekeringen en de inkomensafhankelijke bijdrage Zorgverzekeringswet (ZVW). Door dit uniform loonbegrip zal de administratie en de aangifte veel eenvoudiger worden. Dit is een belangrijke stap om de loonheffingen transparanter en begrijpelijker te maken, waardoor de werkgever weer de mogelijkheid heeft om het zelf te doen (het wetsvoorstel uniformering loonbegrip is echter door de Tweede Kamer controversieel verklaard).
- De winstaangifte wordt veel korter en eenvoudiger. Er is al een verkorte aangifte voor de vennootschapsbelasting, waarbij het gebruik van Standard Business Reporting grote voordelen biedt. Daarin worden 70% minder gegevens gevraagd. Deze draait over het belastingjaar 2009 nog in een pilot, maar komend jaar is deze breed toepasbaar. Er komt ook voor de inkomstenbelasting een vereenvoudigde aangifte gebaseerd op SBR. De pilot hiervoor wordt nu voorbereid en zal over 2011 breed toepasbaar zijn.
- In Brussel zijn afspraken gemaakt die er vanaf 2013 toe moeten leiden dat individuele lidstaten geen aanvullende eisen meer kunnen stellen aan facturen. Daarmee wordt voorkomen dat een buitenlandse klant een verzoek stuurt met verzoeken voor aanpassing van een factuur op grond van lokale BTW regelgeving.

1.2 Verslaglegging en vennootschappen

Minder jaarrekeningen

Vanaf het boekjaar 2007 kunnen kleine vennootschappen een commerciële jaarrekening op fiscale grondslag opstellen. Dit betekent dat de informatie uit de fiscale aangifte gebruikt kan worden voor de commerciële jaarrekening. Zo kunnen bedrijven kosten besparen. Dit gaat nog eenvoudiger als gebruik wordt gemaakt van SBR, waarbij ook kan worden volstaan met een verkorte winstaangifte.

Geen EDM meer en minder ziekmeldingen

De ziekmelding van werknemers aan UWV is voor werkgevers verschoven van de 13e week naar de 42e week. Dit vermindert het aantal ziekmeldingen met 78%. Sinds 2010 kan het melden van ziekte - of zwangerschapsverlof aan UWV ook digitaal met Digi-ZSM. Het digitaal melden betekent minder handelingen, kortere wachttijden en een verminderd risico op fouten.

Verder is de voor veel irritatie zorgende algemene eerstedagsmelding afgeschaft en vervangen door een gericht instrument voor de inspecteur bij bijzondere risico's op fraude of illegale tewerkstelling.

Geen uittreksels en kopieën van paspoorten meer

Omdat de rijksoverheid zelf via KvK-online in het Handelsregister kan kijken, heeft het kabinet besloten te stoppen met het opvragen van uittreksels uit het Handelsregister. In een aantal gevallen moeten hiervoor verplichtingen uit de wet worden geschrapt. Daartoe is een verzamel-AmvB opgesteld die op 1 januari 2011 in werking treedt. Op die manier is bijvoorbeeld geen uittreksel meer nodig bij de aanvraag van een kenteken van een bedrijfsvoertuig.

Gemeenten zijn ook opgeroepen ook niet langer uittreksels op te vragen. De VNG adviseert alle gemeenten om bij vergunningaanvragen door ondernemers voortaan de eis van een uittreksel van de Kamer van Koophandel achterwege te laten. De VNG en de KvK hebben een samenwerkingsovereenkomst gesloten waardoor deze lastenverlichting mogelijk wordt.

Banken hoeven verder geen kopieën van paspoorten van hun cliënten meer te bewaren, er kan worden volstaan met het registreren van het nummer van het identificatiebewijs.

Minder verplichtingen rond aanbestedingen

Met de uniforme Eigen Verklaring (een onderdeel uit het crisispakket) kan een bedrijf bij deelname aan een Europese aanbesteding aangeven aan alle gestelde eisen te voldoen. Pas als de opdracht verkregen wordt, moet dit ook worden aangetoond. De uniforme Eigen Verklaring is onderdeel van de nieuwe aanbestedingswet.

Vooruitlopend op de invoering van die wet wordt in het voorjaar van 2010 al gestart met de rijksbrede invoering van de uniforme Eigen Verklaring. De medeoverheden zijn betrokken bij het opstellen van de Verklaring en zijn opgeroepen eveneens zo snel mogelijk met de Eigen Verklaring te gaan werken.

Meer digitaal

Binnenkort kunnen elektronische onderhandelingsakten, zoals elektronische verzekeringspolissen, worden gebruikt. Dat bespaart verzekeraars kosten van papier, enveloppen en porto. Ook wordt het mogelijk om gebruik te maken van elektronische algemene voorwaarden, om overeenkomsten langs elektronische weg tot stand te laten komen en om elektronisch mededelingen te doen.

"Ik heb als assurantiëntussenpersoon heel veel verschillende klanten. Het feit dat ik tegenwoordig mijn facturen elektronisch mag verzenden, scheelt mij heel veel tijd en veel kosten. Vroeger kon dat ook, alleen er waren heel veel regels aan verbonden. En die regeldruk is tegenwoordig sterk verminderd."
Dhr. G. Van den Brink, Rozenburg Assuradeuren

Bedrijven in Nederland sturen per jaar zo'n 500 miljoen facturen naar elkaar. Deze facturen vormen de basis voor de BTW aangifte. De aanvullende eisen die voorheen bestonden ten aanzien van elektronische facturen zijn geschrapt. Dat biedt veel meer vrijheid en dus meer mogelijkheden om kosten te besparen.

Bedrijven kunnen logboekgegevens van vissersschepen elektronisch aanleveren aan de Algemene Inspectiedienst (AID) van het ministerie van LNV. Dit geautomatiseerd systeem vormt samen met andere systemen een geïntegreerd geheel van elektronische informatieverstrekking door de scheepvaart aan overheden. Samenwerking tussen ministeries en instanties leidt er toe dat vissers periodiek in één keer alle elektronische informatie die door de overheid gevraagd wordt, kunnen verzenden. Inmiddels beschikken vrijwel alle schepen die daarvoor in aanmerking komen over een aansluiting.

Minder enquêtes

De wagenparkenquête is afgeschaft, dit scheelt 10.000 formulieren. Bovendien is de steekproef bij de verkeers- en vervoersenquête voor bestelauto's drastisch verkleind.

NOG NIET GEREED, MAAR WEL IN PLANNING:

- De rechtsvorm BV wordt aantrekkelijker gemaakt. Formaliteiten zoals het verplichte minimumkapitaal van € 18.000 en de verplichte bankverklaring vervallen vanaf medio 2010. Daarnaast wordt meer flexibiliteit geboden aan de BV's; aandeelhouders kunnen een eigen bestuurder benoemen, meer vrijheid bij het bepalen van stemverhoudingen. Deze vrijheid bevordert de slagvaardigheid van de onderneming. Ook de verplichte verklaring van geen bezwaar wordt afgeschaft. Naast een besparing in administratieve lasten, heeft deze maatregel een gunstig effect op het vestigingsklimaat voor bedrijven. Het wetsvoorstel is niet controversieel verklaard, maar door het in de Tweede Kamer aangenomen amendement Irrgang-Tang kan enige vertraging optreden.

- Binnen Europa wordt gewerkt aan het wijzigen van de vierde Richtlijn over jaarrekeningen waardoor micro-ondernemingen kunnen worden vrijgesteld van de verplichting een jaarrekening en jaarverslag op te stellen en te publiceren bij de KvK. Voor deze groep ondernemers zouden hierdoor veel advies- en accountantskosten kunnen worden bespaard. Dit voorstel is recent aangenomen door het Europese parlement en wordt nog behandeld in de Raad.
- In het wetsvoorstel Elektronische burgerlijke stand wordt de mogelijkheid geregeld van elektronische afwikkeling van de overlijdensaangifte en het verlof tot crematie of begraven. Dit betekent een beduidende tijdsbesparing en dus lastenverlichting voor uitvaartondernemers. Het wetsvoorstel ligt nu bij de Raad van State.

1.3 Omgeving

Eén omgevingsvergunning

Op 23 maart jl. heeft de Eerste Kamer ingestemd met de Invoeringswet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo). Met deze goedkeuring kan de Wabo ingaan per 1 juli 2010. In mei wordt de versie van de ICT-tool Wabo, het Omgevingsloket online, waarin nog een aantal verbeterpunten is opgenomen, opgeleverd. De minister van VROM beoordeelt in mei of deze versie voldoende functioneert om ook daadwerkelijk per 1 juli met de Wabo van start te gaan. Bij deze beoordeling zullen IPO en VNG worden betrokken. De Wabo integreert circa vijftig vergunningen en 1600 formulieren tot één omgevingsvergunning. Zo hebben burgers en ondernemers nog maar te maken met één bevoegd gezag, één loket, één beschikking en één procedure. De aanvraag kan digitaal worden gedaan en behandeld.

Meer algemene regels

Met de invoering van het Besluit algemene regels voor inrichtingen milieubeheer (Activiteitenbesluit) is voor 37.000 bedrijven de milieuvergunningplicht omgezet in algemene regels.

Met de eerste tranche van de tweede fase van het Activiteitenbesluit (in werking getreden per 1 januari 2010) zijn opnieuw 3500 bedrijven onder de algemene regels gebracht. Het betreft hier bedrijven zoals crematoria, recreatieve visvijvers, mechanische textielverwerking, laboratoria en praktijkruimten, natuursteenbewerkende industrie en de koude vleesverwerking.

Minder procedures rond bouwen

De Wet ruimtelijke ordening (WRO) is vernieuwd waarbij vele procedures en beroepsprocedures gedigitaliseerd, versneld en vereenvoudigd zijn. Zo is de duur van de bestemmingsplanprocedure ruim gehalveerd van 58 naar maximaal 24 weken.

Vanaf 1 januari 2010 zijn alle gemeenten, provincies en departementen verplicht om nieuwe ruimtelijke plannen via internet beschikbaar te stellen. Burgers, bedrijven, en maatschappelijke organisaties krijgen zo veel gemakkelijker toegang tot informatie over de ruimtelijke ordening in Nederland.

“Door lange doorlooptijd was lange tijd niet duidelijk of er een definitieve vergunning zou komen. De vergunningstukken voor een provinciaal vergunningstraject inclusief alle onderzoeken moesten in 15-voud worden ingeleverd. De omgevingsvergunning levert hier echt een vereenvoudiging op.”
Dhr. en mevr. Post, directie scheepswerf

Met het Besluit brandveilig gebruik bouwwerken (Gebruiksbesluit) zijn de voorschriften die gemeenten in hun bouwverordening hebben opgenomen landelijk geüniformeerd. Hiermee komt een einde aan lokale verschillen en is in 80 % van de gevallen geen vergunning meer nodig.

De Wet Basisregistratie van Adressen en Gebouwen regelt dat gemeenten een aantal basisgegevens over gebouwen en adressen bijhouden in één geautomatiseerd systeem. Dat betekent geen uitvraag meer van gegevens die al bekend zijn.

De verplichting om bij aanvraag van een bouwvergunning een uittreksel van de KvK te overleggen is vervallen.

Voor eigenaren van monumenten betekent de modernisering van de Monumentenwet een verlichting van de regeldruk. Bij monumenten gaat de duur van de procedure voor kleine ingrepen van 26 weken naar 8 weken. Het gaat hierbij om 70 procent van de procedures, ongeveer 1800 vergunningen per jaar.

Eén watervergunning

Acht bestaande wetten voor het waterbeheer zijn vervangen door de nieuwe Waterwet. Deze wet zorgt voor minder regels, vergunningstelsels en administratieve lasten. De huidige zes vergunningstelsels voor waterbeheer zijn gebundeld tot één watervergunning. Bedrijven kunnen deze vergunning vanaf 2011 ook op een eenvoudige digitale manier aanvragen.

Alle indirecte lozingen vallen met inwerkingtreding van de Waterwet uitsluitend onder de Wet milieubeheer, waardoor bedrijven voor die lozingen geen watervergunning nodig hebben. Daarnaast zijn en worden veel directe lozingen vanuit inrichtingen onder de algemene regels van het Activiteitenbesluit gebracht, zodat ook daarvoor geen watervergunning meer nodig is. In 2011 vervalt de vergunningsplicht voor een groot deel van de lozingen vanuit activiteiten die buiten een inrichting plaatsvinden.

Bodemsaneringen makkelijker en goedkoper

Door de invoering van het Besluit uniforme saneringen zijn de bodemsaneringprocedures aanzienlijk vereenvoudigd en is het voor bedrijven makkelijker en goedkoper geworden om vervuilde grond te saneren. De reikwijdte van het Besluit is bovendien vergroot waardoor een verdere vermindering van de administratieve lasten is gerealiseerd.

Geen doublures meer bij informatie over ondergrondse netten

Tijdens het Algemeen Overleg van 20 januari 2010 is door de Kamer opgemerkt dat er doublures kunnen optreden in de uitvoering van de Wet Informatie-Uitwisseling Ondergrondse Netten (WION), beter bekend als de grondroerdersregeling. Deze doublures kunnen ontstaan in de uitwisseling van bestanden tussen het Kadaster en bedrijven die goed weten wat er onder hun bedrijf aan leidingen onder de grond ligt. Het kabinet onderzoekt hoe verbeteringen kunnen worden aangebracht in het systeem. Invoering van eventuele verbeteringen volgt na de invoering van de digitale gegevensuitwisseling per 1 juli 2010.

Minder rapportages voor de glastuinbouw

Met de aanpassing van het Besluit Glastuinbouw zijn de verbruiksdoelstellingen voor bestrijdingsmiddelen en voor meststoffen in substraatteelt geschrapt. Verder zijn registratievoorschriften en rapportageonderdelen komen te vervallen.

NOG NIET GEREED, MAAR WEL IN PLANNING:

- Voor zo'n 3.600 afvalgerelateerde bedrijven wordt met de Tweede fase Activiteitenbesluit (2e tranche) begin 2011 de vergunningsplicht omgezet in algemene regels. Het onder algemene regels brengen van deze bedrijven brengt een administratieve lastenverlichting van circa € 30 mln per jaar met zich mee.
- Met een aanpassing van het besluit Melden in januari 2011 wordt de meldplicht voor afvalstoffen uit het publieke domein vereenvoudigd. Verder worden ondermeer kunststoffen, banden en dierlijke bijproducten uitgezonderd van de meldplicht. Het aantal afvalstromen met een vereenvoudigde meldingsprocedure wordt verder uitgebreid met onder meer banden, veegvuil en rioolslib en scheepsafvalstoffen. Dit geeft voor de bedrijven die deze afvalstoffen inzamelen bij verschillende bedrijven een aanzienlijke lastenverlichting. Bij repeterende vrachten zijn straks minder begeleidingsbrieven nodig. Bij het inzamelen door vrijwilligers van papier en dergelijke en bij de inzameling van huishoudelijke afvalstoffen en daarmee vergelijkbare afvalstoffen van bedrijven is een begeleidingsbrief niet meer vereist.
- Er komt een landelijk dekkend stelsel van Regionale Uitvoeringsdiensten. Deze zogenaamde RUD's zullen in ieder geval op het terrein van milieu gemeenten en provincies gaan ondersteunen bij vergunningen, toezicht en handhaving. Het oprichten van Regionale Uitvoeringsdiensten leidt tot een professionele uitvoering, meer efficiency en verbeterde afstemming tussen overheidsinstanties, en een verbetering van de kwaliteit en dienstverlening.
- Voor eigenaren van monumenten betekent de Modernisering Monumentenwet een verlichting van de regeldruk. Nu bestaat het beeld dat zij geen spijker in de muur mogen slaan zonder een vergunning. Dat gaat veranderen: procedures worden eenvoudiger en doeltreffender en een deel van de regels verdwijnt omdat veel in het kader van de ruimtelijke ordening geregeld kan worden.

1.4 Veiligheid en risico

Duidelijkheid over Arbo

Op het arboportaal wordt voor alle sectoren inzichtelijk gemaakt wat de rechten, plichten en verantwoordelijkheden zijn om te voldoen aan de arbowetgeving. Het arboportaal (www.arboportaal.nl) is hiertoe in 2007 als faciliterend informatiekanaal voor werkgevers en werknemers ingericht.

In 2010 wordt een nieuw, toegankelijker en gebruiksvriendelijker arboportaal gerealiseerd, gebaseerd op de wensen en eisen van de doelgroepen werknemers, werkgevers en preventiemedewerkers.

Door vereenvoudiging en digitalisering van diverse formulieren voor kennisgevingen arbeidsomstandighedenregelgeving heeft de Arbeidsinspectie in de periode 2007 - 2009 een lastenreductie van 62 % gerealiseerd. Het betreft ondermeer de kennisgevingen voor het werken met asbest, biologische agentia en voor het tot stand brengen van bouwwerken.

BIBOB

De reikwijdte van de Wet BIBOB (Bevordering IntegriteitsBeoordelingen door het Openbaar Bestuur) wordt uitgebreid: meer ondernemers kunnen aan een BIBOB-procedure worden onderworpen. Tegelijkertijd wordt echter ingezet op een meer proportionele toepassing van de wet, waardoor de administratieve lasten per individuele BIBOB-procedure wel afnemen.

Met de Tweede Kamer is een lastenvermindering van 16% afgesproken. De lastenvermindering bestaat uit maatregelen als het verbeteren van informatie aan ondernemers en eenmalige gegevensverstrekking. Aanvullend wordt een landelijk register opgesteld van verstrekte BIBOB-adviezen. Via dit register kunnen bestuursorganen nagaan of deze (rechts)persoon eerder onderworpen is aan een BIBOB-procedure. Hierdoor wordt ondermeer de kans dat bonafide ondernemers te maken krijgen met een BIBOB-procedure verkleind. Daarnaast is er voor regionale informatie- en expertisecentra een taak weggelegd om gemeenten te ondersteunen bij het toepassen van de Wet BIBOB. Hierdoor wordt getracht een meer uniforme toepassing van de Wet BIBOB te realiseren.

APK en typegoedkeuringen eenvoudiger

Garagebedrijven hoeven bij verrichte APK-keuringen niet meer handmatig rapporten in te vullen en te archiveren. Afmeldingen kunnen voortaan digitaal geschieden. De rapporten kunnen nu worden geprint waarbij gegevens centraal bewaard worden.

De APK hoeft voor nieuwere auto's minder vaak te worden uitgevoerd en is bovendien efficiënter gemaakt. Zo is de controle van het kentekenbewijs vervallen en wordt de volgorde van administratieve en technische handelingen bij een APK-keuring niet langer voorgeschreven. Tevens vervallen enkele beperkingen op de voorgeschreven wijze van keuren bij hefinrichtingen. Verder zijn de keuringseisen voor CO₂-uitstoot en verlichting vereenvoudigd.

De nationale typegoedkeuring voor motorvoertuigen en aanhangwagens is afgeschaft en de technische eisen die gelden om een voertuig als taxi gekeurd te krijgen zijn sterk vereenvoudigd.

Overige

In EU-verband zijn de meeste import- en exportvergunningen voor landbouwproducten afgeschaft. Voor nog maar 43 producten is nu een exportvergunning nodig en voor 65 een importvergunning. Voorheen waren dat er nog 500.

Bedrijfsmatige houders van dieren zijn verplicht een logboek bij te houden van de ontvangst, toepassing en voeding van diergeneesmiddelen. Deze verplichting wordt sterk vereenvoudigd.

"Als garagehouder hoef ik het APK formulier tegenwoordig niet meer handmatig in te vullen.

Dat kan online ingevuld worden, wat als bijkomend voordeel heeft dat de gegevens direct bekend zijn bij de RDW in het online register. Dat is dus voor ons veel makkelijker en dat scheelt ons heel veel tijd."

Dhr. Berend Jan van der Kolk, Autobedrijf Van der Kolk

Momenteel wordt onderzocht op welke manier nationale normen (waarnaar in wetgeving wordt verwezen) lastenarmer gemaakt kunnen worden. De inhoud van deze normen moet alleen het hoogst noodzakelijk dekken en daarmee de lasten tot een minimum beperken.

Het kabinet heeft samen met het bedrijfsleven twee actieplannen opgesteld om de 40 grootste regeldruknelpunten in de transportsector op te lossen. Deze actieplannen zijn een reactie op een rapport van de commissie Noordzij. Uitvoering van de plannen levert volgens een eerste grove inschatting een regeldruk reductie op van minimaal € 20 mln. Momenteel wordt gewerkt aan een exacte berekening van de besparingen en worden ook aanvullende mogelijkheden tot besparing bij grensoverschrijdend aangepakt. Een van de punten die EVO en Eurinspect recent hebben onderzocht is de verbetering en afstemming van regels, procedures en digitale informatiesystemen in de transportsector voor de 1800 bedrijven in het grensoverschrijdend afvaltransport.

Toezicht

Het Asbestvolgsysteem ondersteunt de marktpartijen bij het inventariseren en verwijderen van asbest. Gegevens hoeven slechts eenmalig ingevoerd te worden en de betrokken toezichthouders ontvangen automatisch de verplichte melding. De landelijke invoering start medio 2010 en volledig landelijk gebruik is voorzien per medio 2011.

In 2010 zijn de inspectieresultaten van de Arbeidsinspectie toegankelijk voor andere toezichthouders, waardoor de toezichthouders selectiever kunnen werken en de goed nalevende bedrijven kunnen overslaan. Ook gemeenten kunnen van de gegevens gebruik maken.

In meerdere branches is één aanspreekpunt (front-office) georganiseerd voor gezamenlijk rijkstoezicht, zoals voor die in de Horeca, het wegvervoer, de bedrijven op Schiphol en ziekenhuizen. De provincies hebben samen met de VROM-inspectie een zelfde aanspreekpunt opgezet voor coördinatie van het toezicht op de domeinen Afval en Chemie. Hierdoor worden bezoeken gecombineerd of afgestemd en worden bedrijven beter geïnformeerd over jaarplannen van inspecties. Daarbij maken de verschillende inspecties gebruik van elkaars informatie en kunnen zij controles voortaan meer op risico baseren. Verder wordt continu aandacht besteed aan de professionalisering en klantgerichtheid van de inspecteurs.

Bedrijven in de gehele MKB-sector, zoals land- en tuinbouw krijgen vanuit het Rijk maximaal 2 reguliere inspecties per jaar. Bij een centraal inspectieloket kan de ondernemer terecht voor informatie over toezicht. Om de lasten verder te verlagen wordt er samengewerkt met meerdere decentrale overheden. Zo wisselt het front-office Land- en Tuinbouw controleplanningen uit met ruim 180 gemeenten.

NOG NIET GEREED, MAAR WEL IN PLANNING:

- De verplichte bijstand door een arbodeskundige bij de toetsing van de risico-inventarisatie en -evaluatie (RI&E) voor bedrijven met ten hoogste 25 werknemers komt met ingang van 1 januari 2011 te vervallen als er een door het Steunpunt RI&E erkende RI&E is waarbij een arbodeskundige is betrokken en er instemming is van sociale partners. Na een ingroeffase is een jaarlijkse reductie van 86 mln. euro mogelijk.
- De Wet dieren gaat medio 2011 een zestal wetten integreren die elk afzonderlijk betrekking hebben op verschillende aspecten rond dieren. Door harmonisatie en integratie worden voordelen behaald zowel bij de sector als bij de uitvoering en handhaving: integratievoordelen van toegankelijker regels met op elkaar afgestemde verplichtingen, vergunningen, registraties en meldingen. Voor bedrijven een administratieve lastenverlichting van zo'n € 12,5 mln.
- Met de herziening van de Drank- en Horecawet wordt dit jaar een aantal merkbare maatregelen voor horecaondernemers geregeld en het vergunningstelsel vereenvoudigd, waaronder het melden van een nieuwe leidinggevende in plaats van een nieuwe vergunning aanvragen bij een nieuwe leidinggevende.

1.5 Zorg, Jeugdzorg

Door de introductie van de AWBZ-brede zorgregistratie (AZR) hoeven zorgverleners niet meer handmatig formulieren in te vullen. Informatie-uitwisseling vindt voortaan elektronisch plaats, waardoor minder tijd nodig is om formulieren in te vullen en het aantal fouten wordt verminderd.

Het Jaardocument Maatschappelijke Verantwoording (JMV) is in de zorg het standaard verantwoordingsdocument geworden. Hierdoor zijn meer dan dertig afzonderlijke jaarlijkse verplichtingen en verantwoordingsmomenten komen te vervallen. Verder wordt permanent bezien of separate gegevensaanlevering geïntegreerd kan worden, zoals bijvoorbeeld de nu nog aparte aanlevering voor gegevens in het kader van de nacalculatie.

'Natuurlijk was er in eerste instantie weerstand. Immers, het geld moest besteed worden aan de zorg en niet aan randverschijnselen. Inmiddels is helder dat het geld, uitgegeven aan ICT, een goede investering is. Wij hebben AZR (AWBZ zorgregistratie) op de rails en gaan nu profiteren van een positief neveneffect en dat is dat AZR de zorginhoudelijke en administratieve peiler dichter bij elkaar brengt. Dat vergroot de betrokkenheid en maakt ontwikkelingen mogelijk zoals Zorggroep Rijnmond nu in gang heeft gezet, het werken met een cliëntagenda met de daarbij behorende afgebakende inzet van professionals.'

Dhr. Muis, Zorggroep Rijnmond

NOG NIET GEREED, MAAR WEL IN PLANNING:

- De Kaderregeling AO/ IC bevat voorschriften voor zorginstellingen over de inrichting van de administratieve organisatie en de uitvoering van de interne controle functie, waar vaak ook al op andere wijze in wordt voorzien. Afschaffing van deze regeling is voorzien in 2011 en past bij de toenemende verantwoordelijkheid van de zorginstellingen voor hun eigen bedrijfsvoering. Voorwaarde is wel dat dit duurzaam bij veldpartijen kan worden geborgd.

2. De doelstellingen: stand van zaken

In dit hoofdstuk wordt de eindstand van het regeldrukprogramma toegelicht. Het kabinet heeft ingezet op *minder* last voor ondernemers en maakt de dingen voor ondernemers *gemakkelijker*. Dit moet uiteindelijk leiden tot een lagere regeldruk in de beleving van ondernemers: *merkbaar*.

In onderstaande tabel wordt de realisatie van het kabinet afgezet tegen de doelstellingen en wordt een doorkijk gegeven naar de verwachtingen voor 2011 en later.

Onderdeel	Doelstelling 2011	Realisatie tot nu toe	Prognose 2011	2012 e.v.	
MINDER	Administratieve Lasten	-25% netto	-13% netto	-22% netto	-28% netto
	Nalevingskosten	- € 544 mln	- € 329 mln	- € 544 mln	- € 994 mln*
	Toezichtlasten voor 19 domeinen veroorzaakt door rijksinspecties	-25%	-4%	-12%	-25%
	Subsidies	Alle 111 rijkssubsidies voor bedrijven lastenarm	23 rijkssubsidies voor bedrijven lastenarm	111 rijkssubsidies voor bedrijven lastenarm	111 rijkssubsidies voor bedrijven lastenarm
MAKKELIJKER	Bestendiger	VVM bij alle departementen ingevoerd	VVM bij alle departementen ingevoerd	VVM bij alle departementen ingevoerd	VVM bij alle departementen ingevoerd
	Transparanter	Antwoord voor Bedrijven.nl: 1,5 mln bezoekers per jaar Branchewijzers voor 62 branches	Antwoord voor Bedrijven.nl: 1,5 mln bezoekers per jaar Branchewijzers voor 62 branches	Antwoord voor Bedrijven.nl: 1,5 mln bezoekers per jaar Branchewijzers voor 62 branches	Antwoord voor Bedrijven.nl: 1,5 mln bezoekers per jaar Branchewijzers voor 62 branches
	Sneller	24 additionele vergunningstelsels met Lex Silencio (verdubbeling t.o.v. 2007)	22 additionele vergunningstelsels met Lex Silencio	89 additionele vergunningstelsels met Lex Silencio	89 additionele vergunningstelsels met Lex Silencio
	Betere Service	200 gemeenten werken met Bewijs van Goed Dienst	50 gemeenten	200 gemeenten	200 gemeenten
		Idem bij top 10 van uitvoeringsorganisaties	Idem bij 2 uitvoeringsorganisatie	Idem bij 10 uitvoeringsorganisatie	Idem bij 10 uitvoeringsorganisatie

* Cijfer voor de reductie nalevingskosten 2012 e.v. is indicatief en niet taakstellend.

Grijze tekst: op weg naar doelstelling
Zwarte tekst: doelstelling behaald

2.1 Minder

Minder administratieve lasten

Het doel van dit kabinet was om de administratieve lasten (AL) in 4 jaar met 25% te verminderen. In 2007/2008 is het totaal van de administratieve lasten bepaald met een nulmeting. In het najaar van 2008 heeft het kabinet het reductieprogramma gepresenteerd waarmee 25% van de AL wordt verminderd.

Na de val van het kabinet is de uniformering van de loonheffing (reductie van circa 4%) door de Kamer controversieel verklaard. Deze reductie kan daarmee niet meer tijdig worden gerealiseerd. De realisatie van de overige 21% van het programma verliep tot eind 2009 conform planning. Tot dusver is ongeveer 13% reductie behaald.

Deze huidige realisatie van 13% zal verder oplopen tot een reductie van netto 20% in 2011 door maatregelen die door het kabinet genomen zijn en gewoon kunnen en zullen worden uitgevoerd. Voorbeelden hiervan zijn de invoering van de Omgevingsvergunning, de vereenvoudiging van Vergoedingen en Verstrekkingen en het afschaffen van de kaderregeling AO/IC.

Het kabinet heeft daarnaast maatregelen voorbereid waarover onder meer de Nederlandse politiek of Brusselse gremia nog moet beslissen. Met deze maatregelen kan een additionele lastenreductie van 2% voor het bedrijfsleven worden gerealiseerd. Het gaat hier om de volgende voorstellen:

- de vereenvoudiging van het BV recht
 - het vereenvoudigen van de Risico Inventarisatie & Evaluatie Arbeidsomstandighedenwet
 - de tweede tranche van de tweede fase van het Activiteitenbesluit
- Dat zou het totaal aan per 2011 gerealiseerde reducties op netto 22% brengen.

Daarmee zou het programma grotendeels conform planning zijn uitgevoerd. Een uitzondering betreft de vereenvoudigde loonaangifte (zie hiervoor), en een enkele maatregel die is vertraagd. Dit betreft bijvoorbeeld de verkorte winstaangifte (inkomstenbelasting) met behulp van SBR.

Daardoor zullen de hierboven genoemde reducties nog verder doorstijgen in de jaren na 2011. Met inbegrip van de reducties vanwege een vereenvoudigde loonheffing brengt dit het totaal dan op een reductie van 28%.

In dit cijfer voor 2013 kan uiteraard geen rekening gehouden worden met reducties of stijgingen in administratieve lasten die worden veroorzaakt door het kabinet dat na de verkiezingen aantreedt. Het is bedoeld om een inzicht te geven van het structurele effect van de reducties van het AL-programma voor bedrijven van het kabinet Balkenende-IV.

Tabel: Verloop AL-reductieprogramma op hoofdlijnen

Doelstelling	-25%	Per 2011
Realisatie tot nu toe	-13%	Stand halverwege 2010
Maatregelen waarvan de besluitvorming is afgerond en die tijdig worden ingevoerd	-7%	Per 2011
Maatregelen waarover de Eerste en Tweede Kamer nog moeten besluiten	-2%	Per 2011
Totale reductie 2011	-22%	
Loonheffing (nu controversieel)	-4%	2012 e.v.
Overig (o.a. verstraagd)	-2%	2012-e.v.
Totaal structureel	-28%	

Tabel: Verloop AL-reductieprogramma voor bedrijven per departement

Ministerie	Nulmeting	Netto reductie administratieve lasten						Maatregelen die zijn voorbereid					overig	Totaal		
		Realisatie tot nu toe						Nog besluiten (TK/EK)		Controversieel		2013 e.v.				
		t/m 2009	1 ^{ste} ½ 2010	2 ^{de} ½ 2010	2011	in milj.	in %	2 ^{de} ½ 2010	2011	in %	2011				2012	
Financiën	4116	-398	-44	-70	-192	-704	-17,1%						-38	-114	-159	-24,6%
Justitie	1298	-209	-3		-65	-277	-21,4%	-61	-4,7%							-26,1%
VROM	1258	-263	-37	-106	-9	-415	-33,0%	+4	-62	-4,6%					+11	-36,7%
SZW	988	-21	-4	+2	-50	-73	-7,4%	-1	-46	-4,7%	-14	-38	-114	-51		-34,0%
VWS	481	-10	-16		-73	-99	-20,6%	+10		2,0%		-18	-57			-34,4%
VenW	424	-101	-6		-11	-118	-27,8%	-5	+6	0,3%					-2	-28,2%
EZ	290	-52	-21		-16	-89	-30,7%		-3	-0,8%						-31,5%
LNV	205	-6	-5		-2	-13	-6,5%		-25	-12,0%						-18,5%
JenG	11			-1,3		-1,5	-25,0%		-0,3	-2,6%						-27,7%
OC&W	10	-0,8	+0,5	-0,1		-0,4	-4,7%		-0,8	-7,7%		-0,1				-13,4%
BZK	9	-0,3	-0,7		-0,4	-1,4	-14,1%		+0,6	+6,2%						-7,9%
Totaal	9091	-1062	-137	-173	-419	-1791	-19,7%	-2	-181	-2,0%	-14	-103	-285	-194		-28,3%
Cumulatief in %		-11,7%	-13,2%	-15,1%	-19,7%			-19,7%	-21,7%		-21,9%	-22,9%	-26,1%	-28,3%		

(Nog besluiten: onder meer door de Tweede en Eerste Kamer; Overig: o.a. realisaties ná 2011)

Minder nalevingskosten

Als één van de eerste landen ter wereld is Nederland de afgelopen kabinetsperiode gestart met de aanpak van nalevingskosten. Het kabinet hanteerde daarbij een probleemgestuurde aanpak: in overleg met branches en ondernemers zijn knelpunten geïnventariseerd en onderzocht.

Het inventariseren van knelpunten waarbij nalevingskosten niet in verhouding staan tot het beoogde doel bleek niet altijd even makkelijk. In regelgeving opgelegde inhoudelijke eisen raken snel ingebed in producten en processen. Daarmee worden deze nalevingskosten "verzonken" kosten die lastig zijn te identificeren en dus te reduceren.

In veel gevallen wil het bedrijfsleven ook niet dat de nalevingskosten worden teruggedrongen, omdat ze integraal onderdeel uitmaken van de eigen bedrijfsprocessen en omdat de onderliggende regels zekerheid bieden voor werknemers of klanten waar ook het bedrijf bij gebaat is.

In 2007 zijn door het kabinet niettemin concrete, snel door te voeren verbeteringen op het gebied van nalevingskosten geïnventariseerd en doorgelicht. Deze voorstellen leveren voor het bedrijfsleven een reductie op van in totaal € 292 mln aan nalevingskosten.

In 2008 heeft een verdere selectie plaatsgevonden van die terreinen die volgens het bedrijfsleven in verhouding tot het publiek belang leiden tot te hoge en bedrijfsvreemde nalevingskosten. Uiteindelijk werd in het voorjaar van 2009 onderzoek gedaan naar 87 knelpunten, verdeeld over 30 wetten.

De potentiële reductie bij de 87 knelpunten kwam uit op € 252 mln. Een belangrijk deel daarvan kan worden bereikt door het opheffen van onduidelijkheden in de uitvoeringspraktijk, wetwijzigingen zijn in de meeste gevallen niet nodig.

De eerste inventarisatie en de verdere selectie leverden de grondslag op van de in de vorige voortgangsrapportage genoemde kabinetsdoelstelling van € 544 mln reductie. Daarvan is nu in totaal € 329 mln gerealiseerd. Een tabel met verdeling over de domeinen is hieronder afgebeeld.

Tabel: stand van zaken doelstelling € 544 (x € 1 mln)

Domein	Reductie-doelstelling	Gerealiseerd tot nu toe
Financiën	168	140
Milieu/veiligheid	118	22
Justitie	92	115
Landbouw	59	39
Arbeid	47	0
Zorg, horeca/voedsel	42	0
Overige	18	13
Totaal	544	329

Het kabinet heeft in de afgelopen maanden verder gezocht naar mogelijke reducties op het terrein van nalevingskosten. Tijdens het onderzoek naar de 30 terreinen kwamen nieuwe onderwerpen naar voren waarvan het bedrijfsleven aangaf dat deze ook tot hoge bedrijfsvreemde kosten leiden.

Samen met het bedrijfsleven zijn uit deze onderwerpen de 24 grootste knelpunten geselecteerd. Deze 24 knelpunten waren de afgelopen maanden onderwerp van gezamenlijke sessies overheid/bedrijfsleven onder leiding van mevr. K.M.H. Peijs.

In deze sessies is samen met inhoudelijke experts van overheid en bedrijfsleven naar oplossingen voor de knelpunten toegewerkt en zijn per knelpunt afspraken gemaakt over oplossingsrichtingen. Bij een aantal knelpunten dient in overleg met betrokken overheden en uitvoeringsorganisaties nog nadere uitwerking van de oplossingsrichtingen plaats te vinden in concrete maatregelen.

De extra potentiële besparing op nalevingskosten is door het onderzoeksbureau Sira Consulting in afstemming met VNO-NCW geschat op € 450 mln. De nog vast te stellen concrete maatregelen en de effectiviteit hiervan bepalen uiteindelijk of deze potentiële besparing ook gerealiseerd kan worden. Bij de sessies zijn verder ook afspraken gemaakt waarmee nieuwe nalevingskosten ter grootte van € 142 mln worden voorkomen.

Hoofdconclusies werksessies onder voorzitterschap mevr. K.M.H. Peijs

- Van de 24 door het bedrijfsleven als prioritair aangemerkte knelpunten met hoge nalevingskosten, kunnen 18 knelpunten worden opgelost. De overige 6 knelpunten kunnen in de bestaande overlegstructuren worden opgelost of hiervoor is nader onderzoek noodzakelijk.
- Voor de gesignaleerde oplossingsrichtingen is een concrete activiteitenplanning opgesteld. Discussie over de uitvoering van regelgeving veroorzaakt een belangrijk deel van de geselecteerde knelpunten. Het gaat hierbij dan om discussies over de implementatie van de regelgeving en hoe deze in de praktijk moet worden ingevuld. De meest gekozen oplossingsrichting is dan ook het aanpassen van de uitvoering of overleg daarover.
- Op hoofdlijnen zijn vijf oplossingsrichtingen te onderscheiden. Van ieder type oplossingsrichting kan een indicatie van de termijn waarbinnen een oplossing kan worden gerealiseerd worden afgegeven. Op volgorde van 'snelheid' zijn de vijf typen oplossingsrichtingen voor de 24 knelpunten:

1.	Het knelpunt is (deels) opgelost	–	2 knelpunten
2.	Aanpassing van de uitvoering (of overleg daarover)	–	15 knelpunten
3.	Aanpassing van de regelgeving (of overleg daarover)	–	1 knelpunt
4.	Nader onderzoek is noodzakelijk	–	2 knelpunten
5.	Afspraken via SER of reguliere overlegstructuur	–	4 knelpunten
- Wanneer de gesignaleerde knelpunten worden opgelost kan een potentiële besparing worden gerealiseerd van minimaal € 592 mln, waarvan € 142 mln aan nieuwe lasten.
- Het oplossen van de knelpunten draagt direct bij aan het verbeteren van de kwaliteit, de uitvoering en het draagvlak van regelgeving. Naast de kwantitatieve effecten van de oplossingen, heeft het bedrijfsleven aangegeven dat de winst van de gemaakte afspraken vooral ook kwalitatief van aard is.

- Een aantal oplossingsrichtingen verbetert de toegankelijkheid van de overheid en geeft andere mogelijkheden om (verschillen in) de uitvoering ter discussie te stellen bij de overheid. Wanneer dit concreet leidt tot regelgeving die met behoud van het beleidsdoel, eenvoudiger en met minder moeite en kosten uitvoerbaar is, dan is sprake van directe winst voor zowel de ondernemer als de overheid.

Gedetailleerde informatie over de aanpak, de probleemanalyse, oplossingsrichtingen en het door Sira Consulting in overleg met VNO -NCW ingeschatte besparingspotentieel van de werksessies is terug te vinden in het rapport *Knelpunten en oplossingsrichtingen nalevingskosten*, bijgevoegd bij deze rapportage als bijlage III.

Minder toezichtlasten

Toezicht van de Rijksoverheid

Doelstelling was om op 18 toezichtdomeinen de rijkstoezichtlasten met 25% te verminderen. Deze doelstelling maakt onderdeel uit van het programma Vernieuwing Toezicht en wordt aangestuurd door de Inspectieraad.

De voortgang op de vermindering van toezichtlasten bleef tot voor kort met een prognose van 8% in 2011 achter bij de doelstelling.

Om te zorgen dat het behalen van de doelstelling alsnog in beeld komt, zijn de afgelopen maanden extra plannen door inspecties en ministeries opgesteld op de belangrijkste domeinen: de vleesketen, transport en de gezondheidszorg. Resultaat is dat er nu een totaalpakket plannen ligt dat naar schatting optelt tot 25% van de totale rijkstoezichtlasten voor de periode t/m 2015.

De extra aandacht voor het verminderen van toezichtlasten vertaalt zich in het instellen van een Commissie Toezichtlasten Bedrijven die samen met de portefeuillehoudende SG zal toezien op de realisatie van de plannen voor vermindering van de toezichtlasten .

Opbouw reductiepotentieel toezicht	% van totale rijks-toezichtlasten
Eerdere planning Vernieuwing Toezicht	8% punt
Nieuwe plannen uit het aanvullende pakket:	
Voor de vleesketen (VWA-LNV) zijn ambitieuze maatregelen ontwikkeld waarmee de kwaliteit van het toezicht gegarandeerd blijft en de lasten voor het bedrijfsleven merkbaar zullen dalen. Het toezicht wordt goedkoper door verlaging van de retributiedruk en efficiënter door invoering van meer risicogebaseerd toezicht, onder andere door het invoeren van systeemcontrole. Voor dit laatste moet wel toestemming worden verkregen in Europese context. Deze maatregelen zorgen voor circa 25% minder toezichtlasten in de vleesketen.	9% punt
Binnen de transportdomeinen wegvervoer, zeehavens en Schiphol (IVW-VenW) zijn plannen opgesteld die zorgen voor minder toezichtlasten. Zo wordt met het digitaal dossier wegvervoer minder informatie opgevraagd bij bedrijven, en worden goed presterende bedrijven voortaan ontzien bij controles. Wegcontroles worden integraler waardoor de totale inspectieduur verkort en wordt voorkomen dat een voertuig meerdere malen achter elkaar wordt aangehouden. Door het gebruik van ANPR (Automatic Number Plate Recognition) worden alleen nog voertuigen gecontroleerd die op de lijst staan van bedrijven die slecht presteren. Hiermee vermindert de toezichtlast bij de bedrijven met goed gedrag.	3% punt
Binnen de zeehavens wordt gezorgd voor vermindering van toezichtlast door ondermeer het invoeren van horizontaal toezicht met Douane en de VWA, het afsluiten van convenanten met het bedrijfsleven, de invoering van risicogebaseerd toezicht, door te werken met een geïntegreerde planning en aansturing van de inspecties, inrichting van een gezamenlijk selectie- en regiecentrum voor inspecties op schepen en inspecties op lading, een meer uniformere werkwijze van het grenstoezicht in Amsterdam en Rotterdam en het koppelen van ICT-systemen van samenwerkende toezichthouders. Europese verplichtingen die verdere reductie van toezichtlasten belemmeren worden in Brussel aanhangig gemaakt. Naast het verminderen van de toezichtlasten worden ook kwalitatieve verbeteringen doorgevoerd, zoals het verhogen van de kwaliteit van toezichtinformatie, het trainen van inspecteurs en het verschuiven van 'klassiek' toezicht naar compliance assistance.	

Bij Schiphol worden convenanten gesloten tussen inspecties en goed nalevende bedrijven op basis van gedeelde risicobeoordelingen. Bij bedrijven met goed gedrag verminderen hierdoor de toezichtlasten.

Bovendien verstrekken vrachtbedrijven in de toekomst informatie eenmalig aan de toezichthouders (single window/ informatiemakelaar), op basis waarvan de toezichthouders informatie genereren voor een gezamenlijke analyse met risicovinding (customs control center), en worden controles op één plaats en tijdstip geconcentreerd (smart gate). Door deze samenwerking en het combineren van controles hebben bedrijven minder toezichtlasten en nog belangrijker: minder wachttijden. In het onlangs gesloten Convenant Schiphol Airport Authority zijn afspraken vastgelegd tussen toezichthouders en de Airport Authority Schiphol. Doel hiervan is het toezicht op Schiphol nog efficiënter en effectiever en transparanter te maken voor bedrijven.

Voor de gezondheidszorg (IGZ-VWS) zijn plannen opgesteld die zorgen voor minder toezichtlasten in de gezondheidszorg. De prestatie-indicatoren worden opgesteld in samenwerking met de sector en gebaseerd op de informatiehuishouding van de ziekenhuizen. Het aantal Thematische Toezichtonderzoeken (landelijke onderzoeken naar bijvoorbeeld tekortkomingen of knelpunten in de zorg) wordt in 2010 teruggebracht van 57 tot 8 per jaar. Daarnaast wordt de uitvraag van gegevens voor deze onderzoeken voortaan grotendeels digitaal uitgevoerd. Dit betekent een behoorlijke tijdswinst voor de medewerker in het ziekenhuis. De basisset indicatoren ziekenhuizen en kwaliteitsindicatorenset van ZIZo worden geïntegreerd. Tot slot stellen de rijkstoezichthouders voortaan gezamenlijk een jaarplan op en ontwikkelen ze één signaleringslijst met informatie.

5% punt

Totaal reductiepotentieel toezichtlasten

25% punt

Op 16 februari 2010 heeft de Tweede Kamer de motie Elias aangenomen, waarin het kabinet wordt gevraagd plannen uit te werken voor een "inspectievakantie". Kern van de motie is dat bedrijven die gedurende drie jaar onverminderd goed naleefgedrag laten zien, worden beloofd met gedurende twee jaar maximaal twee steekproeven per jaar.

Het kabinet ziet de motie als ondersteuning van het huidige beleid, waarin al wordt gewerkt volgens het principe bonus-malus. Eén van de resultaten van het lopende programma Vernieuwing Toezicht is dat bij MKB-bedrijven in de aangepakte domeinen maximaal twee rijksinspecties per jaar worden uitgevoerd. Daarnaast zijn er bedrijven die op dit moment nauwelijks inspecties over de vloer krijgen.

Het kabinet is van mening dat de motie in twee stappen kan worden uitgewerkt.

Stap 1 is de inventarisatie. Hierbij wordt de huidige toepassing van het principe "bonus-malus" geïnventariseerd door de rijksinspecties, inclusief de bestaande plannen. Daarbij wordt in samenwerking met het bedrijfsleven ook in kaart gebracht welke bedrijven nu al nauwelijks worden geïnspecteerd of niet onder de inspectievakantie kunnen vallen, vanwege de aard van de risico's. Ter uitvoering van deze stap zijn de rijksinspecties gevraagd de inventarisatie uit te voeren en hierover uiterlijk oktober 2010 te rapporteren. In stap 2 worden de resultaten samen met het bedrijfsleven geanalyseerd en wordt aangegeven welke maatregelen nodig zijn om de "inspectievakantie" door te voeren. Een besluit over eventueel noodzakelijke aanvullende maatregelen valt onder regie van het volgende kabinet.

Aandachtspunt is de samenwerking tussen lokale en regionale toezichthouders. De verbeteringen die de Rijksinspecties doorvoeren lijken te weinig zichtbaar te worden als niet ook op lokaal niveau stappen worden gezet om tot risico gestuurd toezicht te komen. Dit vraagt om een beter zicht op het geheel van de toezichtslast voor bedrijven.

Toezicht vanuit gemeenten

Om de gemeentelijke toezichtlasten voor bedrijven te verminderen worden de komende tijd workshops georganiseerd voor gemeentelijke toezichthouders. Daarbij wordt ingezet op het belang van selectief toezicht op basis van risicoanalyses, het belonen van goed naleefgedrag en het professionaliseren van de werkwijze van de inspecteur.

Verder informeert het kabinet bestuurders via het ambassadeursnetwerk "Minder regels, meer service" over het belang van selectief toezicht in de nieuwe Collegeperiode. Aan de hand van business cases worden de mogelijke voordelen van effectief toezicht in beeld gebracht.

Tenslotte worden interessante voorbeelden op de site www.minderregelsmeerservice.nl geplaatst. Bedrijven en gemeenten kunnen zelf ook concrete interessante voorbeelden aandragen. Zo kunnen gemeenten van elkaar leren en elkaar stimuleren om toezicht beter in te richten

Minder lasten rond subsidies

Voor de Rijkssubsidieregelingen voor bedrijven is de doelstelling dat deze eind 2010 volledig lastenarm zijn ingericht volgens het rijkssubsidiekader.

Vooruitlopend op de invoering van het subsidiekader per 1 januari 2010 waren voor een aantal subsidieregelingen al eenvoudiger regimes van toepassing verklaard. In juni 2010 staat de teller op 23 en eind 2010 zullen 108 van de totaal 111 subsidieregelingen lastenarm zijn. De resterende drie regelingen volgen in 2011.

Naast toepassing van het subsidiekader is de rijksoverheid ook nog op andere manieren bezig een zo lastenvriendelijk mogelijk subsidieklimaat te creëren voor zowel de subsidieontvangers als de -verstrekkers.

Zo is het Ministerie van Economische Zaken gestart met twee projecten gericht op de verbetering van de uitvoeringsprocessen van subsidieregelingen.

Bij een van die projecten wordt het uitvoeringsproces opnieuw ingericht. Dit moet leiden tot een proces dat efficiënter, sneller en klantgerichter is bij minimaal gelijkblijvende kwaliteit als het gaat om verantwoord beheer van publieke middelen.

Daaraan gekoppeld wordt in het andere project gewerkt aan een integraal systeem voor elektronische dienstverlening. In beide projecten wordt de aanvrager centraal gesteld. Dit betekent een volledig digitale en slimme ondersteuning van het uitvoeringsproces waarbij optimaal gebruik wordt gemaakt van reeds bekende klantgegevens. Hierdoor verbetert de kwaliteit van de dienstverlening, worden de uitvoeringskosten lager en kan beleid sneller vertaald worden naar uitvoering.

Behalve het Rijk verstrekken ook provincies en gemeenten veel subsidies aan bedrijven. Daarom is het belangrijk dat de VNG in november 2009 een model-subsidieverordening heeft gepubliceerd die gebaseerd is op het rijksbrede subsidiekader. In 2010 voert de VNG in nauwe samenwerking met de ministeries van Financiën en BZK een implementatietraject uit met als doel de verordening in alle gemeenten in te voeren. Het overleg van provinciesecretarissen heeft zich in najaar 2009 uitgesproken voor toepassing van het kader bij provincies. De provincies Utrecht en Gelderland zullen als eerste provincies het rijksbrede subsidiekader invoeren. Met overige provincies en het Interprovinciaal Overleg wordt bekeken hoe het kader ook door de andere provincies kan worden overgenomen.

2.2. Makkelijker

Bestendiger regelgeving

Sinds 1 januari 2009 geldt het systeem van Vaste Verandermomenten (VVM) voor wetten en AMvB's waarvan de voorbereiding is gestart na 1 januari 2009 en met directe relevantie voor bedrijven en instellingen in de zorg en het onderwijs. Op 1 januari 2010 is de toepassing van VVM verruimd naar wetten, AMvB's en ministeriële regelingen waarvan de voorbereiding is gestart na 1 januari 2010 en met directe relevantie voor bedrijven, instellingen, burgers, publieke professionals en medeoverheden. Daarmee is het doelgroepenonderscheid verdwenen. VVM geldt nu immers voor alle wetten, AMvB's en ministeriële regelingen. Dit betekent dat er langzamerhand steeds meer regelingen in werking zullen treden op vaste inwerkingtredingdata en het leidt ertoe dat men steeds minder tijd nodig heeft om kennis te nemen van en te communiceren over nieuwe en wijzigingen in regelgeving.

Daarnaast kan iedereen zich goed voorbereiden op nieuwe regelgeving omdat in de VVM-systematiek een termijn van minimaal twee maanden wordt gehanteerd tussen het moment van publicatie van de regeling en het moment van inwerkingtreding. Al in een eerder stadium, onder meer als een voorstel wordt voorgelegd aan het parlement, wordt informatie verschaft over aankomende nieuwe regelgeving en wijzigingen van regelgeving via antwoordvoorbedrijven.nl en andere relevante websites. Uiteraard blijft het mogelijk dat departementen daarnaast ook via hun eigen websites dezelfde informatie verzorgen voor hun specifieke achterban.

Omdat VVM vanaf nu van toepassing is op alle wetten, AMvB's en ministeriële regelingen waarvan de voorbereiding is gestart na 1 januari 2010, is het daarmee onderdeel geworden van het algemene wetgevingsbeleid en de wetgevingskwaliteit waarvoor de minister van Justitie eerstverantwoordelijk is. Om die reden is het ook zinvol de VVM-beginselen structureel te verankeren. Dit gebeurt in de Aanwijzingen voor de regelgeving die daartoe worden aangepast en inwerking treden per 1 januari 2011. In 2009 zijn in totaal voor bedrijven en instellingen 63 wijzigingen in wetten en AMvB's doorgevoerd. De wetten en AMvB's zijn in 32 van de wijzigingen ingegaan op de vaste veranderdata. De minimale invoeringstermijn is voor bijna alle wijzigingen korter dan de drie maanden die worden gesteld bij VVM (in 2009 was de minimale invoeringstermijn drie maanden). In acht van de wijzigingen is de minimale invoeringstermijn van toepassing.

Het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit past de VVM-systematiek al per 1 januari 2009 toe op al haar regelgeving, waaronder ministeriële regelingen. Met betrekking tot het laatste kwartaal van 2009 zijn bijvoorbeeld door LNV alleen al 48 regelingen vastgesteld, waarbij er 37 in werking zijn getreden per 1 januari 2010 en waarvan er 12 minimaal drie maanden voor inwerkingtreding zijn gepubliceerd. De overige 11 regelingen die niet op vaste data in werking zijn getreden, betroffen noodmaatregelen. In onderstaande tabel is aangegeven welke wetten en AMvB's met directe relevantie voor bedrijven en instellingen in werking zijn getreden in 2009 en in hoeverre is voldaan aan de uitgangspunten van de VVM-systematiek.

Tabel: Overzicht wijzigingen in wetten en AMvB's rijksbreed in 2009 (1/1/2009 t/m 1/1/2010)

Departementen	Aantal wetten	Aantal AMvB's	Totaal	Aantal inwerkingtreding op VVM-data	Aantal inwerkingtreding op overige data	Aantal > 3 mnd invoeringstermijn
BZK	1	1	2	1	1	1
EZ	2	6	8	4	4	2
FIN	11	11	22	12	10	3
JUS	2	4	6	3	3	0
LNV	0	6	6	5	1	1
OCW	nb	nb	nb	nb	nb	nb
SZW	0	5	5	2	3	0
VenW	2	5	7	3	4	0
VWS/JenG	nb	nb	nb	nb	nb	nb
VROM/WWI	1	6	7	2	5	1
Totaal	19	44	63	32	31	8

Het is niet uitgesloten dat de tabel regelgeving bevat waarvan de voorbereiding is gestart vóór 1 januari 2009.

Nb = niet bekend.

In 2010 zijn tot nu toe in totaal 20 wijzigingen in wetten, AMvB's en ministeriële regelingen doorgevoerd. De wetten, AMvB's en ministeriële regelingen zijn in vijf gevallen ingegaan op de vaste veranderdata. De minimale invoeringstermijn is voor bijna alle wijzigingen korter dan de twee maanden die worden gesteld bij VVM (vanaf 1 januari 2010 is de minimale invoeringstermijn twee maanden). In slechts één geval is de minimale invoeringstermijn van toepassing.

In onderstaande tabel is aangegeven welke regelingen zijn gepubliceerd dan wel in werking zijn getreden in 2010 en in hoeverre is voldaan aan de uitgangspunten van de VVM-systematiek.

Tabel: Overzicht wijzigingen in wetten, AMvB's en Ministeriële Regelingen rijksbreed in 2010 (1/1/2010 t/m 1/2/2010).

Departementen	Aantal wetten	Aantal AMvB's	Aantal Ministeriële Regelingen	Totaal	Aantal inwerkingtreding op VVM-data	Aantal inwerkingtreding op overige data	Aantal > 2 mnd invoeringstermijn
BZK	0	0	0	0	0	0	0
EZ	2	1	0	3	1	2	1
FIN	0	1	8	9	4	5	0
JUS	0	0	3	3	0	3	0
LNV	0	0	5	5	0	5	0
OCW	nb	nb	nb	nb	nb	nb	nb
SZW	0	0	0	0	0	0	0
VenW	0	0	0	0	0	0	0
VWS/JenG	nb	nb	nb	nb	nb	nb	nb
VROM/WWI	0	0	0	0	0	0	0
Totaal	2	2	16	20	5	15	1

Nb = niet bekend

De nieuwe werkwijze met de VVM-systematiek betekent een grote verandering ten opzichte van de huidige manier van werken. Hoewel de tabellen geen oordeel geven of al dan niet terecht wordt afgeweken van het VVM-systeem door middel van het valide toepassen van uitzonderingsgronden, is wel helder dat de (toetsing van de) implementatie van het VVM-systeem op dit moment nog meer aandacht vraagt. Daarvoor is een zorgvuldige monitoring onontbeerlijk.

In de komende maanden wordt een haalbaarheidsstudie uitgevoerd naar de mogelijkheden voor structurele monitoring van de toepassing van VVM in het beleid s- en wetgevingsproces en naar een uniforme wijze van aanlevering van informatie over aankomende regelgeving. De gedachte daarbij is om zoveel mogelijk aan te sluiten bij het bestaande systeem van elektronische publicaties van wet- en regelgeving. Naar verwachting zal de haalbaarheidsstudie rond de zomer van 2010 gereed zijn. Op basis hiervan zal een structureel systeem van monitoring worden ingericht met behulp waarvan de toepassing van VVM nauwkeurig kan worden gevolgd.

Omdat in de komende jaren steeds meer wetten, AMvB's en Ministeriële Regelingen onder de werking van de VVM-systematiek zullen vallen, wordt het belang van een goede toepassing van de VVM-systematiek voor de reductie van administratieve lasten voor bedrijven en instellingen snel groter.

Het adviescollege toetsing administratieve lasten (ACTAL) heeft onder meer in zijn advies van 14 januari 2010 het kabinet geadviseerd een standpunt te bepalen over de verdere invoering van het VVM-systeem bij uitvoeringsorganisaties, zelfstandige bestuursorganen en medeoverheden.

Het gaat hierbij om de toepassing van VVM op zogenaamde beleidsregels. Dit is een vergaande verbreding van de toepassing van VVM waarover het kabinet, gelet op zijn demissionaire status, nu geen besluit wil nemen. Bovendien vindt het kabinet het raadzaam om eerst de recente verbreding van de toepassing van VVM naar alle wetten, AMvB's en ministeriële regelingen gestalte te laten krijgen. Hierbij is immers sprake van een ingroeimodel. Op basis van de monitoring en de evaluatie kan een volgend kabinet dan een besluit nemen over verdere verbreding van VVM. De toepassing van VVM op regelgeving van medeoverheden kan door de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties aan de orde worden gesteld in de bestuurlijke overleggen tussen het rijk en respectievelijk de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) en het Interprovinciaal Overleg (IPO). Uiteindelijk beslissen de medeoverheden zelf of en in hoeverre zij VVM invoeren voor hun regelgeving.

Transparantere informatie over regelgeving

De website van antwoordvoorbedrijven.nl wordt steeds meer door ondernemers herkend en erkend als belangrijke bron van informatie over wet- en regelgeving, vergunningvereisten, subsidies, toezicht en belastingen. Deze informatie is opgenomen in 62 zogenaamde branchewijzers. Die branchewijzers vindt men op de website antwoordvoorbedrijven.nl.

Ondernemers kunnen nu in één oogopslag zien met welke regels zij te maken hebben in hun branche. Daarmee wordt een veelgehoorde irritatie bij ondernemers weggenomen. Het doel was om in 2011 voor 62 branches specifieke branchewijzers te realiseren. Dit doel is midden 2009 gehaald. De branches waar de branchewijzers het meest voor worden geraadpleegd zijn Horeca, Kinderopvang en Detailhandel (non food).

Het einddoel voor 2011 was om voor de website 1,5 miljoen bezoekers op jaarbasis te halen. Met de groeipercentages van de afgelopen jaren is dat doel inmiddels bereikt. Ook gemeenten zijn steeds beter aangesloten bij Antwoord voor Bedrijven. Op meer dan 80% van de gemeentelijke websites wordt een link aangeboden naar antwoordvoorbedrijven.nl.

De Dienstenrichtlijn is geïmplementeerd en geldt vanaf 2010 in de hele EU. Deze richtlijn maakt het voor dienstverleners een stuk gemakkelijker zowel in eigen land als in Europa te ondernemen. Als gevolg van de richtlijn hebben alle lidstaten de bezem door hun regelgeving moeten halen, ze hebben het uitgangspunt van de Lex Silencio Positivo moeten implementeren en ze hebben een centrale overheidswebsite opgetuigd die ondernemers helder en duidelijk informeert over de regels waaraan ze moeten voldoen. Dit zal de ontwikkeling van de digitale dienstverlening voor ondernemers verder stimuleren en naar verwachting resulteren in positieve economische effecten door een toename van het dienstenverkeer.

In 2007 is gestart met een meldpunt voor ondernemers, waar zij terecht kunnen met klachten over regeldruk en vragen over wet- en regelgeving. Het meldpunt regelgeving is sinds september 2008 ondergebracht bij Antwoord voor Bedrijven. Het is belangrijk dat er een kanaal voor ondernemers is om meldingen over regeldruk te doen. Daarnaast verkrijgt de overheid met de meldingen nieuwe inzichten in knelpunten rondom regelgeving.

Sinds december 2009 kunnen ondernemers die onder de Dienstenrichtlijn vallen via de berichtenbox van Antwoord voor Bedrijven digitaal zaken met de overheid afhandelen. De overheid is dan verplicht om via de berichtenbox digitaal te antwoorden.

Sinds kort is een aparte VVM-functionaliteit – “Weten wat er voor u verandert?” - op de website van Antwoord voor Bedrijven geïnstalleerd. Hierdoor kunnen ondernemers snel en eenvoudig zien welke wet- en regelgeving voor hen verandert. Ze kunnen voor hun bedrijfsvoering hierop anticiperen.

Waar ondernemers via de branchewijzers informatie over wet- en regelgeving krijgen, worden ze met nalevingshulp verder geholpen de wet- en regelgeving na te leven. De vorm van nalevingshulp kan per branche verschillen. De afgelopen tijd:

- zijn 2 pilots uitgevoerd binnen de branche Rubber & Kunststof en Verblifsrecreatie;
- is in de Bouw een stappenplan gemaakt van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (WABO);
- is voor de Scheepvaart aanvullende voorlichting gegeven over de nieuwe wetgeving rond scheepsafvalstoffen;
- is binnen de multifunctionele Landbouw een kompas ontwikkeld met uitleg over de geldende wet-en regelgeving;
- is voor de Kinderopvang een beslisboom gemaakt voor beginnende ondernemers;
- wordt samen met de Transportsector gewerkt aan een betere ontsluiting van de regels rond venstertijden voor vrachtwagens.

Ook worden er de komende maanden nieuwe thema's opgepakt met een meer brancheoverstijgende focus zoals brandveiligheid, de Wet Arbeid Vreemdelingen, de VAR en ZZP'ers. Ook de Watersportbranche, Autobranche en de branche van Bed & Breakfast krijgen extra aandacht.

Sneller

De vergunningverlening van rechtswege, oftewel de Lex Silencio Positivo, is één van de middelen waarmee tijdige vergunningverlening wordt bevorderd.

Oorspronkelijk zou de Lex Silencio bij 24 additionele vergunningstelsels van de rijksoverheid worden ingevoerd. Het kabinet heeft later besloten bij in totaal 89 additionele vergunningstelsels de Lex Silencio in te voeren. Dit naar aanleiding van een door de Kamer gevraagde heroverweging voor ruimere toepassing van de Lex Silencio bij vergunningstelsels binnen én buiten de Dienstenrichtlijn.

Daarnaast worden 45 vergunningstelsels afgeschaft of omgezet in algemene regels. De oorspronkelijke doelstelling van 24 extra Lex Silencio stelsels was eind 2009 met de implementatie van de Dienstenwet al nagenoeg bereikt.

Dat aantal wordt in 2011 dus fors overschreden. Verdere invoering van de Lex Silencio op vergunningstelsels van de rijksoverheid vindt plaats via een verzamelwetsvoorstel en een verzamel AMvB van Justitie en via specifieke wetgeving.

Betere service

Voor het verbeteren van de gemeentelijke dienstverlening aan bedrijven is sinds vorige jaar het Bewijs van Goede Dienst beschikbaar. Het Bewijs van Goede Dienst bestaat uit een meetlat en een meethandleiding, waarmee gemeenten zelf in beeld kunnen brengen in welke mate ze voldoen aan de 10 belangrijkste wensen van ondernemers over de dienstverlening. Gemeenten die een meting hebben uitgevoerd en een verbeterplan hebben opgesteld komen in aanmerking voor het Bewijs van Goede Dienst, een certificaat dat namens het kabinet wordt afgegeven.

Gemeenten worden door het Rijk en de VNG gestimuleerd en gefaciliteerd om aan de slag te gaan met het Bewijs van Goede Dienst. Via de "Tijdelijke regeling stimulering betere dienstverlening aan bedrijven" kunnen gemeenten een voucher aanvragen voor het uitvoeren van de meting, het opstellen en uitvoeren van het verbeterplan in het kader van het Bewijs van Goede Dienst.

25%

Percentage in NL gevestigde bedrijven dat wordt bereikt via de 50 gemeenten die nu al actief zijn met Bewijs van Goede Dienst

Ook het bedrijfsleven dringt er bij gemeenten op aan om te gaan werken met het Bewijs van Goede Dienst. Dit heeft er toe geleid dat nu 50 gemeenten werken met het Bewijs van Goede Dienst.

Bovendien hebben nog eens 50 gemeenten toegezegd aan de slag te gaan in 2010. Eind 2010 is gepland dat 150 gemeenten bezig zijn met de meting of het verbeterplan, of al over een Bewijs van Goede Dienst beschikken.

In navolging van de aanpak voor gemeenten wordt inmiddels ook met andere dienstverlenende organisaties een Bewijs van Goede Dienst ontwikkeld. Samen met de Belastingdienst/ Douane, UWV, KvK, VWA, Arbeidsinspectie, Dienst Regelingen LNV, RDW, Unie van Waterschappen en AgentschapNL worden de belangrijkste wensen van ondernemers over de dienstverlening van deze organisaties in beeld gebracht.

Vervolgens worden deze wensen meetbaar gemaakt en wordt de meting uitgevoerd. Hierna wordt een gericht verbeterplan opgesteld en komt de organisatie in aanmerking voor een Bewijs van Goede Dienst.

Medio 2010 is een uitreiking van het Bewijs van Goede Dienst aan twee van de tien organisaties gepland, te weten aan de KvK Zuid West Nederland en aan Dienst Regelingen LNV. Eind 2010 beschikken naar verwachting vijf van de tien organisaties over een bewijs van Goede Dienst.

"Goed initiatief van LNV om ondernemers te horen over het functioneren en de dienstverlening van Dienst Regelingen. Ondernemers hebben daar goed gehoor aan gegeven. Nu zaak de door de ondernemers aangedragen suggesties en verbeterpunten door te voeren waardoor ondernemers snel, efficiënt en met minder administratieve lasten geholpen worden". **Ton Hokken, LTO Nederland**

In bijlage V wordt de voortgang van de invoering van Bewijs van Goede Dienst bij gemeenten en dienstverlenende organisaties weergegeven.

2.3 Merkbaar

De macrometing

Om inzicht te krijgen in de manier waarop ondernemers regeldruk bij het ondernemen beleven, heeft het Kabinet ook in 2010 de 'belevingsmonitor Regeldruk' laten uitvoeren. Evenals de afgelopen twee jaar zijn ruim 1200 bedrijven gevraagd naar hun perceptie over regeldruk in het algemeen en naar hun beleving van deze regeldruk op bepaalde indicatoren: administratieve lasten, nalevingskosten, hinder van inspecties en voortdurend wijzigende regelgeving.

In onderstaande tabel zijn deze indicatoren en bijbehorende scores, evenals de Kabinetsdoelstelling op deze indicatoren opgenomen. Het beeld van de scores op deze vier doelstellingen is dat de uitkomsten in grote lijnen overeenkomen met de scores in 2008 en 2009.

% van de ondernemers dat aangeeft nauwelijks of geen hinder te ondervinden van:	Doel-Stelling	Score 2008	Score 2009	Score 2010	Mutatie t.o.v. 2009
1. onnodige informatieverplichtingen	40	33	33	31	-2
2. hoge kosten om te voldoen aan regelgeving	45	37	36	37	+1
3. strenge eisen van toezichthouders	60	53	55	53	-2
4. voortdurend wijzigen van wetten en regels	55	48	43	45	+2

Ten opzichte van vorig jaar is er in de regeldruk in de beleving van de ondernemer al met al weinig beweging te zien. De grootste klacht van ondernemers is – evenals vorig jaar – dat het 'allemaal zo lang duurt'. Dat geldt voor zowel gemeenten als voor overige overheidsinstanties.

Een aantal aspecten waarop de beleving zich in de gewenste richting beweegt

- ondernemers zijn minder tijd kwijt met het voldoen aan alle regels en verplichtingen;
- minder ondernemingen hebben wet- en regelgeving op hun agenda staan als probleem of belemmering bij het ondernemen;
- Er zijn minder klachten over foutieve afhandeling en gebrek aan professionaliteit bij overheidsinstanties.

Ook in vergelijking met de eerste meting uit 2008 is er praktisch geen beweging in regeldrukperceptie bij ondernemers te zien, ondanks de cijfermatig aantoonbare vermindering van de regeldruk op basis van het reductieprogramma.

Ondanks intensievere communicatie over kabinetsmaatregelen door ondermeer radiospots en brancheartikelen lijkt het bereik van de campagne dit jaar te zijn afgenomen. Dit kan een verklaring zijn voor stabiele scores op bovenstaande indicatoren.

In de monitor van 2008 en 2009 werd aangegeven dat ondernemers die iets van de communicatiecampagne hebben gezien en gehoord, positiever zijn over de gehele regeldrukoperatie dan zij die hier niets van hebben meegekregen.

In internationaal verband doet Nederland het overigens niet slecht. Weliswaar komt regeldruk op de eerste plaats als men vraagt wat ondernemers bezighoudt. In andere landen is dat juist het afnemende aantal orders en komt regeldruk op de tweede plaats. Daartegenover staat dat in ons land maar 23% van de ondernemers regeldruk als grootste belemmering ziet. Voor andere Europese landen is dat gemiddeld 34% en daarmee scoort Nederland qua 'hinder' beter dan andere landen.

Het meten van de perceptie van Regeldruk

Samen met Zuid-Korea en het Verenigd Koninkrijk is Nederland een voorloper op het gebied van het meten van de beleving van ondernemers aangaande regeldrukvermindering. In dat opzicht kan niet gemakkelijk teruggevallen worden op ervaringen en lessen van anderen. De OESO heeft daarom nu het initiatief genomen om de ervaringen en behoeften uit de verschillende landen te inventariseren en wil hieruit door middel van 'expert meetings' een best practice voor perceptieonderzoek van regeldruk ontwikkelen.

Kijken we naar de resultaten in het Verenigd Koninkrijk, dan blijkt dat de algemene bevindingen in het VK overeenkomen met die in Nederland. Ook daar komt de beleving van ondernemers over de inspanningen en de resultaten van het regeldrukprogramma niet altijd overeen met de geboekte resultaten. De vermindering van de papieren rompslomp van wet- en regelgeving wordt door bedrijven niet als dusdanig herkend en ook is in het VK de aanvankelijk positieve verschuiving tot een halt gekomen. In de periode 2008-2009 gaf slechts 1% aan minder tijd kwijt te zijn aan het naleven van wetten en regels en net als in Nederland was slechts 3% van mening dat de regeldruk daadwerkelijk afgenomen was.

De Algemene Rekenkamer in het VK concludeert dat het merkbaar verminderen van regeldruk (en kosten) voor bedrijven alleen dan kan slagen als departementen - veel meer dan nu - een grondig begrip hebben over welke onderdelen van hun beleid bedrijven als hinderlijke regelgeving ervaren en welke aspecten van dat beleid juist tot een positieve(re) perceptie leidt.

Onder andere wordt voorgesteld om nalevingsassistentie en branchewijzers in te voeren om zo de bekendheid met de voor het bedrijf geldende wet- en regelgeving meer onder de aandacht te brengen.

De Britten hebben op basis van deze bevindingen – als eerste stap - eind 2009 hun macro belevingsmonitor inhoudelijk aangepast door daarin op een aantal terreinen waar in de afgelopen periode een reductie is doorgevoerd bij een groep ondernemers hierover zeer gedetailleerde interviews af te nemen. In dit opzicht lijkt deze methode van data verzameling op de in Nederland gehanteerde micro belevingsmonitor.

De micrometing

Kijken we naar de regeldrukbeleving van de individuele ondernemer (door middel van de micro-belevingsmonitor) dan krijgen we een veel positiever beeld.

Vrijwel alle genomen reductiemaatregelen worden door de geïnterviewde ondernemers herkend. Dit sluit aan bij de uitkomsten van de belevingsmonitor van vorig jaar. Bijna alle geïnterviewde ondernemers zijn van mening: 'De overheid is op de goede weg, maar er is nog veel te doen.' De ondernemers vinden het dan ook goed dat de overheid een specifiek programma heeft ten aanzien van de vermindering van regeldruk. Dit is in hun ogen essentieel om "de regelzucht van de overheid te beteugelen".

Alle ondervraagde ondernemers zijn van mening dat door de maatregelen van het kabinet de regeldruk de afgelopen jaren niet is gestegen. 'De kraan is redelijk dicht gedraaid'. Sommige ondernemers geven zelfs aan dat de regeldruk voor het eerst in decennia is afgenomen. Dit is een trendbreuk met de ontwikkelingen over de afgelopen decennia waarvan de ondernemers aangeven dat in hun beleving de regeldruk in die periode sterk is toegenomen.

Alle ondervraagde ondernemers vinden het verder van groot belang dat ook een volgend kabinet een stevig programma voert op het verminderen van regeldruk. Zij hopen dat de overheid dan wel meer durft te snijden in wet- en regelgeving en verantwoordelijkheden meer naar de ondernemer. Nu treft de overheid vooral efficiency-maatregelen zeggen ondervraagde ondernemers. Om de regeldruk echt te verminderen is het ook nodig om regels echt te schrappen.

Een andere overeenkomst met vorig jaar is dat de verschillende maatregelen wisselend worden ervaren.

De vereenvoudigingen van de afgelopen jaren op het gebied van **lonen, belastingen en premies** worden over het algemeen positief ervaren door de ondernemers. Men is vooral te spreken over de digitalisering van de dienstverlening door de Belastingdienst, de aanpassing van de Wet Arbeid Vreemdelingen en de verbetering van de WIA. Wisselende reacties worden bijvoorbeeld gegeven op de maatregelen ten aanzien van het elektronisch factureren en de verpakkingsbelasting.

Ten aanzien van het elektronisch factureren zijn ondernemers die veel facturen versturen erg positief. Zij geven aan dat dit een besparing oplevert in tijd en geld.

Ondernemers met minder facturen zijn vaak nog niet overgegaan op elektronisch factureren en hebben er een extra handeling bij gekregen doordat zij de digitale facturen nog uitprinten voor hun papieren administratie. Voor wat betreft de verpakkingsbelasting

zijn de ondernemers tevreden over het feit dat de grens is verlegd naar 50.000 kg. Dit betekent voor een grote groep bedrijven dat zij niet langer belastingplichtig zijn. De ondernemers ervaren nog wel regeldruk door controle en zij zijn ontevreden over de belasting zelf, omdat hun indruk is dat het overgrote deel van de verpakkingsbelasting richting de algemene middelen van de overheid stroomt en niet wordt ingezet om het milieu te ontlasten.

Op het terrein van **verslaglegging en vennootschappen** worden de onderzochte maatregelen ten dele herkend en wisselend ervaren. De ondernemers die bekend zijn met de samenvatting van de fiscale en commerciële jaarrekening vinden het een verbetering, maar geven wel aan dat zij vaak alsnog een commerciële jaarrekening laten opstellen. Soms voor eigen inzicht, maar vaak omdat de bank of aan andere partij nog steeds om een commerciële jaarrekening vraagt.

De maatregel om de statistiekverplichting voor ondernemers te verminderen wordt (nog) niet gemerkt. Bijna alle ondernemers zijn niet op de hoogte van het feit dat een aantal enquêtes vanuit het CBS zijn samengevoegd in de 'conjunctuurenquête' (COEN).

Aandacht heeft nog de regelgeving op het terrein **omgeving**. De ondernemers die (ver)bouwen of activiteiten ondernemen die het milieu belasten ervaren de verbeteringen op dit gebied over het algemeen (nog) niet. De verbeteringen als gevolg van de nieuwe WRO en de uniformering van het Gebruiksbesluit worden nog niet als dusdanig ervaren. De regeling uniforme saneringen wordt wel als een echte verbetering gezien. Daarnaast wordt de wijziging van het Besluit ammoniakemissie huisvesting veehouderij ervaren als een toename en ook de invoering van de milieuzones wordt door de transportsector gezien als een toename.

De geïnterviewde ondernemers zijn over het algemeen kritisch over de genomen maatregelen op het terrein van **veiligheid, risico en arbeidsomstandigheden**. Zij ervaren dat nog steeds alles vastgelegd en verantwoord moet worden. Een goed voorbeeld daarvan is de Arbo-regelgeving. Het is goed dat er via www.arboportaal.nl een overzicht is van alle verplichtingen op het terrein van arbeidsomstandigheden, maar voor de vermindering van de regeldruk is het vooral van belang dat er in deze regelgeving wordt gesneden. De branche RI&E heeft wel wat geholpen, maar de ondernemers zijn van mening dat er nog steeds veel te doen is.

Positiever zijn de ondernemers over de verbeteringen op het terrein van **toezicht**. Ook daar is volgens de ondernemers nog veel te verbeteren, maar bij de Rijksinspecties merken zij wel dat er sprake is van een cultuurverandering en een werkwijze met geïntegreerd toezicht.

3. Voorkomen en verinnerlijken

Om de regeldruk structureel te verminderen moet bij nieuwe wet- en regelgeving al vroeg in het beleids- en wetgevingsproces aandacht worden besteed aan regeldrukgevolgen. Departementen zetten zich daarom in om de aandacht voor regeldruk te verinnerlijken: gedurende het gehele beleidsproces, waarvan regelgeving een onderdeel is, dient de aandacht voor regeldruk voortdurend en als vanzelfsprekend mee worden gewogen.

Het adviescollege toetsing administratieve lasten (ACTAL) zet zich in om deze verinnerlijking te stimuleren. ACTAL heeft met de meeste departementen een convenant gesloten waarin staat dat het departement zelf verantwoordelijk is voor de relevante toetsing, zoals deze tot dan toe - ex ante - door ACTAL werd uitgevoerd. Momenteel wordt geëvalueerd in hoeverre de departementen de toetsing zelf goed verrichten en zo voldoende aandacht besteden aan regeldruk.

ACTAL

Het adviescollege ACTAL bestaat tot 1 juni 2011. De missie van ACTAL is het bijdragen aan de cultuuromslag binnen de overheid zodat de regeldruk voor bedrijven, burgers, instellingen en professionals automatisch en blijvend wordt verlicht.

Mede met het oog op het feit dat de einddatum voor ACTAL in zicht komt is inmiddels een drietal onderzoeken gestart:

- de evaluatie van ACTAL zelf;
- het derde verinnerlijkingonderzoek naar de mate van verinnerlijking bij de departementen;
- de eerdergenoemde evaluatie van de convenanten tussen ACTAL en de departementen.

Het is belangrijk een visie te ontwikkelen op wat er in de toekomst zal moeten gebeuren met de functie die ACTAL nu vervult. De gegevens die door deze onderzoeken beschikbaar komen zijn daarbij onmisbaar. Een nieuw kabinet is hier aan zet.

Integraal afwegingskader voor beleid en regelgeving (IAK)

Een belangrijk nieuw instrument voor de verinnerlijking van onder meer administratieve lasten is het Integraal Afwegingskader voor beleid en regelgeving (IAK). Het IAK is een werkwijze om de kwaliteitsaspecten voor beleid en regelgeving integraal te kunnen beoordelen en te verantwoorden, ondersteund door een ICT-hulpmiddel. De ontwikkeling van het IAK is mede geïnspireerd door de toepassing van Regulatory Impact Assessments bij verantwoording van beleid en regelgeving in andere landen.

In december 2009 heeft het kabinet het IAK gepresenteerd en aangekondigd hiermee in 2010 ervaring op te doen in proefprojecten bij alle ministeries. Voor de totstandkoming van het IAK zijn alle 110 geïnventariseerde toetsen, hulpmiddelen, handleidingen, kabinetsstandpunten en andere instrumenten die in meer of mindere mate worden gebruikt bij de voorbereiding van beleid of regelgeving doorgelicht op mogelijkheden voor harmonisering en vereenvoudiging. Daarbij is een onderscheid aangebracht tussen enerzijds wel en anderzijds niet door de Ministerraad voorgeschreven elementen bij de voorbereiding van beleid en regelgeving. Het IAK bevat thans 16 verplichte toetsen voor de kwaliteitsaspecten van beleid en wetgeving.

“Er is de afgelopen jaren veel gebeurd om de regeldruk voor bedrijven te verminderen. Tegelijkertijd blijft de aanwas van regelgeving groot.

Als de overheid écht de regeldruk wil verminderen, dan vergt dat blijvende aandacht van de regelgevers. Regelgevers moeten leren om bij nieuwe regelgeving zelfstandig en automatisch te bedenken wat de gevolgen daarvan voor de regeldruk zijn.

Voor deze zogenaamde verinnerlijking is 2010 het jaar van de waarheid. ACTAL heeft met enkele ministeries een convenant afgesloten. Die ministeries moeten in 2010 laten zien of en in hoeverre ze in staat zijn om ook zonder extern toezicht de noodzakelijke aandacht aan regeldruk blijven geven.

Provincies en gemeenten zijn de afgelopen jaren pas begonnen om het belang van een lagere regeldruk te ontdekken. Zij moeten voort op de ingeslagen weg.

Ten slotte is de Tweede Kamer bezig met een proef om structureel de gevolgen van initiatiefwetsvoorstellen en amendementen voor de regeldruk in beeld te brengen.

Slechts enkele Kamerleden hebben daar tot nu toe gebruik van gemaakt. Ook daar is de verinnerlijking dus nog geenszins voltooid.”

Steven van Eijck, voorzitter Adviescollege Toetsing Administratieve lasten (ACTAL)

Om regeldruk voor bedrijven te voorkomen en tegen te gaan is de Bedrijfseffectentoets (onderdeel van het IAK) vooral belangrijk alsmede de ACTAL toets inzake administratieve lasten.

Verder bevat het IAK allerlei nuttige, maar niet verplichte, hulpmiddelen om beleid en wetgeving te maken (bijvoorbeeld een catalogus met beleidsinstrumenten en hun voor- en nadelen). Het IAK wordt ondersteund door een ICT-hulpmiddel, dat de gebruiker op een handige manier langs de verschillende toetsingsvragen leidt, zodat geen relevante aspecten over het hoofd kunnen worden gezien en de antwoorden op de diverse vragen op een heldere manier kunnen worden geregistreerd.

Op basis van de ervaringen met het IAK in de proefprojecten en de gelijktijdige verbetering van de gebruikersvriendelijkheid van het IAK zelf, zal naar verwachting in 2011 een beslissing worden genomen hoe het IAK bij voorbereiding van beleid en regelgeving en verantwoording daarover structureel zal worden toegepast. Hierbij wordt ook gezien op welke wijze toepassing van het IAK het meest effectief organisatorisch verankerd en verantwoord kan worden. Daarbij wordt gebruik gemaakt van internationale onderzoeken en best practices uit andere landen.

Juist de randvoorwaarden voor toepassing van het IAK zijn sterk bepalend voor de mate waarin het IAK een bijdrage kan leveren aan de versterking van de kwaliteit van beleid en regelgeving zonder onnodige regeldruk of bestuurlijke drukte.

4. Met de hulp van

4.1 Bedrijfsleven

De Commissie Regeldruk Bedrijven onder voorzitterschap van de heer Wientjes heeft vanaf april 2008 een belangrijke bijdrage geleverd aan de aanpak van regeldruk. De onafhankelijke Commissie heeft het kabinet vanuit de praktische invalshoek van de leden kritisch gevolgd op het te voeren beleid op het gebied van regeldruk en kwam met voorstellen om de regeldruk in het bedrijfsleven verder structureel te verminderen. De Commissie sprak de overheid aan om de regeldruk aan te pakken, maar ook het bedrijfsleven om knelpunten aan te dragen en de regeldruk vanuit het bedrijfsleven zelf te verminderen.

De Commissie heeft gewerkt met als vertrekpunt "van wantrouwen naar vertrouwen". Het doel was om vanuit deze filosofie projecten agenderen binnen de volgende thema's:

- Vertrouwen en vergunningen;
- Vertrouwen en toezicht;
- Omgaan met risico's in de samenleving;
- Regelgevingdynamiek.

De Commissie heeft een fors aantal adviezen aan het kabinet gegeven op verschillende terreinen. Daarnaast heeft de Commissie een aantal thema's aangeleverd die in de Crisis en Herstelwet en het Aanvullende Beleidsakkoord zijn opgenomen. Belangrijk voor de verdere inrichting van regelgeving is het advies dat de Commissie binnenkort zal uitbrengen om de zogenaamde Hightrust-benadering op bepaalde domeinen verder in te vullen.

"Een goede ontwikkeling vind ik het lokaal afschaffen van vergunningen door gemeenten, zoals de vergunningen voor uithangborden en vlaggenmasten. Want minder regels in onze branche zorgen voor meer tijd en aandacht voor de klant, de winkel en de medewerkers. Dit leidt weer tot meer rendement en uiteindelijk werkgelegenheid. En dat is in deze tijd hard nodig."

Jan Meerman, voorzitter CBW-MITEX

De resultaten van de commissie Wientjes in vogelvlucht

Adviezen (grotendeels) overgenomen

- Verpakkingenbelasting
- Eerstedagmelding
- Kleine baantjes
- Besluit prijsaanduiding
- Voortgangsrapportage Programma Regeldruk
- Exploitatievergunning
- ICT-beleid
- Vereenvoudiging loonheffing
- Exportsubsidie
- Watervergunning
- Identificatieplicht
- Horizonwetgeving

Ondersteuning van beleid

- Vertrouwen in Wetgeving

Thema's in aanvullende Beleidsakkoord overgenomen

- Vergunningvrij Bouwen
- Gebiedsgerichte regelgeving
- Vergunningverlening Windparken
- NEN-normen
- Uittreksels Handelsregister

Adviezen in beraad bij kabinet

- Reclamevergunning
- Loonbelastingverklaring

Adviezen die niet geheel overeenkwamen met andere beleidsdoelstellingen van het kabinet

- Drank en Horecawet
- Zorgverzekeringswet

4.2 Gemeenten

Voor ondernemers zijn gemeenten vaak het eerste aanspreekpunt vanuit de overheid. Voor een merkbare reductie van de regeldruk door de overheid als geheel is het van belang dat ook gemeenten werk maken van de vermindering regeldruk en verbetering dienstverlening.

Gemeenten hebben hierin hun eigen verantwoordelijkheid en autonomie.

Het kabinet stimuleert samen met regionale regeldruk ambassadeurs gemeenten om de regeldruk te verminderen en de gemeentelijke dienstverlening te verbeteren. Dit past ook in het streven van de gemeenten om in 2015 het overheidsloket te zijn voor bedrijven en burgers.

Voor een volledig overzicht van het gebruikte instrumentarium verwijzen wij u naar de brief die gelijktijdig met deze rapportage aan de Tweede Kamer is verstuurd in antwoord op de motie Elias over prikkels voor gemeenten (Kamerstuk 2009-2010, 29515, nr. 313).

De inzet van het kabinet heeft geleid tot een Bestuursakkoord met de VNG en een convenant met de 36 grootste gemeenten (G4+G32).

In het Bestuursakkoord, dat loopt tot 2011 is onder andere afgesproken dat gemeenten de administratieve lasten voor bedrijven met 25% verminderen. Het convenant is afgesloten tussen het Rijk, MKB-NL en de 36 grootste gemeenten en loopt tot eind 2011.

VNG en gemeenten hebben de afspraken vertaald naar de collegeprogramma's en voeren deze nu uit. 68 % van de gemeenten (inclusief 24 grote gemeenten) hebben de modelverordeningen overgenomen. Als gemeenten de modelverordeningen volledig hebben overgenomen dan neemt de AL met 26 % af. Door aanpassing van de voor het bedrijfsleven grote ergernissen heeft de merkbaarheid ruim aandacht gekregen: vergunningen voor terrassen, voorwerpen langs de weg en reclame zijn geschrapt; de horeca-exploitatievergunning is sterk vereenvoudigd. Zo zat de gemeente Rotterdam in mei 2009 op een reductie van 36%. Rotterdam stevent nu af op een realisatie van 45% in 2010. Dit is een lastenbesparing van ca. € 1 mln voor de Rotterdamse ondernemers. Daarnaast doet de stad het ook goed op het gebied van de dienstverlening. Ondernemers beoordelen deze met een ruime 7.

Deze gemeenten zijn samen goed voor het merendeel van de bedrijven in Nederland. Het heeft er toe geleid dat veel gemeenten aan de slag zijn gegaan. Uit een recente meting blijkt dat de gemeenten per 1 maart 2010 de administratieve lasten met 11% hebben verminderd. Eind 2011 zal dit percentage zijn opgelopen tot 22%.

Naast het agenderen en maken van bestuurlijke afspraken met de gemeenten en het beschikbaar stellen van het Bewijs van Goede Dienst (zie paragraaf 2.2) ondersteunde het kabinet de gemeenten op nog meer manieren.

Voucherregeling

Van 2007-2009 ondersteunde het kabinet met een voucherregeling 260 gemeenten financieel om hun regelgeving door te lichten en verbeterplannen op te stellen. 50% van de gemeenten hebben deze verbeterplannen reeds geïmplementeerd. Zo heeft de gemeente Leiden met behulp van deze regeling alle best practices op gebied van regeldrukvermindering opgevraagd en gekeken of deze ook in Leiden konden worden ingevoerd. Daarbij zijn in anderhalf jaar tijd 58 dereguleringsmaatregelen doorgevoerd.

De reclamevergunning, flyervergunning, collectievergunning, de ventvergunning en de objectvergunning zijn afgeschaft. De terrasvergunning is verder eenvoudiger gemaakt en wordt nu voor onbepaalde tijd uitgegeven. Alles bij elkaar levert dit een besparing van 15 % administratieve lasten voor ondernemers op en een besparing van ruim 54.000 uur aan aanvraagtijd in weken voor burgers en bedrijven.

“De burger staat centraal als het gaat om het werk van gemeenten. Maar dat geldt natuurlijk net zo goed voor bedrijven.

Gemeenten hebben zichzelf daarom in de afgelopen jaren een ambitieus doel gesteld: wat willen bedrijven en hoe kunnen wij hen hierbij helpen? Het afschaffen van overbodige regelgeving bijvoorbeeld of het schrappen van nutteloze en vaak kostbare vergunningen.

Of gewoon door een snellere en professionelere dienstverlening. Wij zorgen ervoor dat bedrijven hun zaken snel en zeker kunnen regelen. En zijn er dan toch problemen? Met mediation lossen we die wel op. Gewoon een goed gesprek om tot een voor iedereen geschikte oplossing te komen.

Besturen doen we samen. We moeten dus geen last van elkaar hebben maar elkaar juist helpen en profiteren van wat we samen kunnen bereiken.”

Annemarie Jorritsma, voorzitter VNG

“De Regiegroep Regeldruk en VNG hebben deze regeerperiode grote stappen gezet in het faciliteren van gemeenten om de regeldruk fors te verminderen. Zo zijn alleen al in de model-APV van de VNG vijf vergunningen geschrapt, kan de horecaexploitatievergunning inmiddels worden afgeschaft, is het opvragen van een KvK-uittreksel niet meer nodig en is samen met de werkgeverskoepels het Bewijs van Goede dienst ontwikkeld. Een instrument dat aanvraagtermijnen verkort, het toezicht integreert en de dienstverlening aan ondernemers professionaliseert.

Gemeenten zijn dus op een geweldige manier ondersteund, maar moeten het nu ook waar gaan maken. De G36 heeft ervoor getekend, maar slechts een paar steden zijn klaar. We wachten af of de rest het voor elkaar krijgt.”

Loek Hermans, Voorzitter MKB Nederland

Overige instrumenten

Instrumenten die zijn ontwikkeld om gemeenten te ondersteunen bij de aanpak van regeldruk zijn ondermeer de Lokale Effectentoets, Lex Silencio voor autonome vergunningsstelsels, Voorbereidingsmodule bouwaanvragen, Subsidiekader gemeenten, Toolkit Lokaal Toezicht en het Bewijs van Goede Dienst.

Kennisdeling

Het samenwerkingsverband van EZ/FIN, BZK en de VNG "Minder Regels Meer Service" heeft vele workshops gegeven aan ambtenaren, raadsleden en bestuurders over regeldruk. Dit gaf de deelnemers goed inzicht in de wijze waarop regeldruk verminderd kan worden. Het delen van best practices in het magazine en op de website minderregelsmeerservice.nl heeft er toe geleid dat gemeenten direct goede voorbeelden integraal konden overnemen.

Een paar voorbeelden van de regeldrukaanpak van gemeenten

- De gemeente Rotterdam heeft diverse regels voor ondernemers en burgers versoepeld. Zo kan iedereen zonder vergunning producten huis-aan-huis en op straat verkopen. Winkeliers hoeven voor een deel geen vergunning meer aan te vragen voor het uitstellen van spullen.
- De gemeente Middelburg vereenvoudigt 21 vergunningen en ontheffingen. Zo wordt een vijftal aparte vergunningen voor een nieuwbouwproject geïntegreerd in één omgevingsvergunning.
- Door het aanpassen van de kapverordening mogen bedrijven en particulieren in Terneuzen bomen zonder vergunning kappen (met uitzondering van de soorten op de 'monumentale bomenlijst').
- De gemeente Enschede heeft de doorlooptijden van vergunningverlening voor vergunningen met 50% verkort.
- De gemeente Zoetermeer heeft de terrasvergunning uit de Algemene Plaatselijke Verordening geschrapt en vervangen door een melding vooraf.
- Het digitale geïntegreerde aanvraagformulier Werken in de Openbare Ruimte (WIOR) stelt ondernemers in Amsterdam in staat om via een beslisboom er achter te komen welke ontheffingen of vergunningen nodig zijn voor werkzaamheden in de openbare ruimte. Vervolgens kan er met behulp van een digitaal formulier op het internet een geïntegreerde aanvraag gedaan worden
- Een aantal gemeenten (waaronder Amsterdam en Den Haag) hebben het concept 'Horeca 1' ingevoerd, waarbij ondernemers die een horecabedrijf willen beginnen de benodigde vergunningen digitaal kunnen aanvragen. Met gemeenten en Horeca Nederland wordt dit momenteel doorontwikkeld tot een geheel digitaal dossier (Horeca Digitaal) waarin op termijn ook de resultaten van de controle bezoeken zijn opgenomen.

4.3 Europa

Eind vorig jaar heeft de toenmalige Europese Commissie een Mededeling gepubliceerd over de resultaten van haar actieprogramma om de administratieve lasten voor bedrijven op een aantal geselecteerde terreinen met maar liefst 33% terug te brengen in 2012. Voor alle 13 prioritaire terreinen heeft de Commissie een reductieplan opgesteld dat voor het bedrijfsleven in Europa een totale besparing van € 40,4 miljard zal bedragen. De eerste tranche is al doorgevoerd. Deze 48 maatregelen zijn al genomen en leveren € 7,5 miljard reductie op. De overige maatregelen moeten nog door de Europese Raad en het Europese Parlement worden aangenomen. Daarnaast zijn er nog voor € 2 miljard aan reductievoorstellen bij de Commissie in voorbereiding.

Twee substantiële voorstellen van de Commissie worden momenteel in de Europese Raad en het Europees Parlement behandeld:

- e-facturering (met een besparingspotentieel van € 281 mln. voor het Nederlandse bedrijfsleven)
- vrijstelling jaarrekeningplicht voor micro-ondernemingen met een besparingspotentieel van € 200 mln voor het Nederlandse bedrijfsleven. Het Europees Parlement heeft zich inmiddels uitgesproken voor het voorstel van vrijstelling van micro-ondernemingen van de jaarrekeningverplichtingen.

De voorstellen liggen nu ter behandeling bij de Raad.

Nederland heeft bij de Commissie aangedrongen op concrete maatregelen ter versterking van het EU-actieprogramma voor bedrijven. Zo zijn in 2009 ondermeer 62 concrete reductievoorstellen door de Nederlandse regering aan Commissievoorzitter Barroso overhandigd.

Vijftientig voorstellen waar Nederland zich de afgelopen jaren hard voor heeft gemaakt, zijn opgenomen in de reductieplannen van de Commissie. Zodra deze worden doorgevoerd, zal bekend zijn hoeveel de besparingen voor het Nederlandse bedrijfsleven bedragen. Nederland zal zich ook blijven inzetten voor merkbare reducties buiten de 13 domeinen van het huidige EU-actieprogramma, bijvoorbeeld op de terreinen van subsidies en de privacy wetgeving.

In bijlage IV is een volledig overzicht opgenomen van zowel de resultaten van Nederlandse voorstellen ten behoeve van het EU-actieprogramma, als de Nederlandse prioriteiten voor de toekomst.

Voorbeelden van resultaten van voorstellen die Nederland in het Europese reductieprogramma heeft ingebracht.

- Nederland heeft op het terrein van de financiële dienstverlening een 20-tal concrete voorstellen gedaan aan de Europese Commissie tot aanpassingen in richtlijnen die tot minder onnodige regeldruk kunnen leiden voor financiële instellingen. Inmiddels heeft de Commissie een aantal van die voorstellen overgenomen. Deze hebben o.a. betrekking op een efficiëntere informatieverstrekking door financiële instellingen aan consumenten. Daarnaast heeft de Commissie positief gereageerd op een aantal Nederlandse voorstellen m.b.t. de MIFID-richtlijn (markten in financiële instrumenten) en vormen van elektronische communicatie van beleggingsinstellingen.
- Vermindering van de administratieve voorwaarden (zowel administratieve lasten als nalevingkosten) waaraan bedrijven die gebruikmaken van het Europees Sociaal Fonds (ESF) en het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO) moeten voldoen.
- Invoering van het elektronische logboek voor grote visserij-schepen (>24 meter). Voor schepen tussen 15 en 24 meter lang wordt het elektronische logboek per 1 juli 2010 en voor schepen tussen 12 en 15 meter lang per 1 januari 2011 ingevoerd.
- De vergunningplicht ten aanzien van de handel in bioproteïnen is afgeschaft en vervangen door toezicht achteraf.
- De HACCP-verplichting voor mest-intermediairs is komen te vervallen voor zover door deze intermediairs geen bewerking van de mest plaatsvindt.
- De eisen voor de aanvraag en de wijziging van een vergunning voor het produceren en distribueren van diergeneesmiddelen zijn vereenvoudigd.
- De Europese Commissie heeft aangegeven in 2010 specifiek aandacht te willen geven aan herziening van de digitale tachograaf. Tien technische aanpassingen zullen de mogelijkheden voor fraude verminderen en het gebruiksgemak vergroten.

Ter versterking van de Europese regeldrukaanpak voor de komende 10 jaar heeft Nederland samen met het Verenigd Koninkrijk en Denemarken het strategische rapport "Smart Regulation: a cleaner, fairer and more competitive Europe" opgesteld. Het rapport is in maart jl. aan de Kamer aangeboden en bevat concrete aanbevelingen aan de Europese instellingen, gekoppeld aan 'good practices' binnen Europa ter illustratie.

Rode draad van het rapport is 'Smart Regulation', die niet alleen leidt tot reductie van onnodige regeldruk voor bedrijven, maar ook bijdraagt aan de belangrijke economische, sociale en milieugerelateerde uitdagingen van deze tijd. Daartoe is een actief gedeeld eigenaarschap en gezamenlijke verantwoordelijkheid van alle EU-instellingen en lidstaten een noodzakelijke voorwaarde.

Nederland zal zich de komende tijd met name op de volgende aandachtspunten richten:

- robuuste monitoring van de toe- en afnames van de administratieve lasten voortkomend uit Europese regelgeving;
- een meer tastbaar vereenvoudigingsprogramma met targets die economische baten opleveren, waarbij ook andere belastende regeldrukaspecten met een Europese oorsprong worden betrokken;
- een systeem van toezicht dat meer ruimte biedt aan lidstaten om risicobenadering toe te passen;
- een systeem van 'impact assessments' als meer operationeel instrument voor betere Europese voorstellen;
- de inzet van alternatieve reguleringsinstrumenten;
- een breder en sterker mandaat voor de bestaande adviesorganen (Groep Stoiber en Impact Assessment Board);
- effectieve communicatie van de resultaten.